

I-4

Els Capítols dels Herbatges
de la Tinència de Culla
(1345 - 1634)

Llibre I

A. **A**zengats injustament si de feyt
tengues en luy dret p'tors loch loy
dela dita tinenta ramesio de agnela

masama sana sana

De nje guany

To be detota la tinenta p'abienga
d'el dret dels lochs que guany la
donano o capitol de sus play que bestiar
barrin no pogues erer pres anyes y
ordenave que rasimbehi de la dita
nenta p'que pendre de honny a franyo
bestiar barrin a nje go o anye goany
o en caball o en altre manera en
estat rondino siupo que guay a l'gim
pres lo dit bestiar ny que a l' jurats
del loch i en fera a seguir be obas
tant nje pagar la p'xta erbatge
de agll bestiar tres anys complits se
gons quels a l'les veymos pagara e
ara que si mes bestiar de agnel
que anca a seguir tendria que pa
mately que parh p'xta erbatge segon
loos altres veymos de si dino loo

Carte de setembre en l'an mil any. y de l'any by iblat
abus d'ells que prene parh i ordenave que nje pendre
by l'fimo fimo de l'parh lacte rita el ja fimo
y l'loz

nyb uendra lo bestiar q' ama
segurar no trostant que sen sie
desexit que sie tengut de pagar
aguel bestiar p' los tres anys de los
jurats de rasim loch ne prengre segur
retat bastans de ruc ruc sous de pena
ede pagar peyta erbatge segons dit
esi algun loch ne fara gracia sens vote
tat. de tota la dita tinenta que pach
altres ruc ruc o de pena p' tit d'api
rom de sus eleb' v'altres rucos en lo
dit capitul p' lauo de los compradors
de bestiar ede fran dans le rbatge o
manquen quey p'ux e rex p'ngit se
gons dit es en adre al capitul da
munt dit que ne gu nose se p'ngue
pendre anye goany de n' ruc al
guis de munt de ruc. E si pre
pochs de ruc guanta en no ruc bono de p
quint fet en adre en ta lo p' sent em
dinet l'any guoranta p' non om
l'altre no manquo que en l'altre aga
valor po la grebu any q' em ne ruc
que de asi a sent Joha sen sie de se
xito sino que pague / c' sal segura
vij e mij

De l'erbatge ar bestia
salbarda

Itē ordenare que tota bestia mulat o
rational que trana fusta depi que
pach p quism any b q ep rregatios
dineros eguasam ase o fomeria pach
p any n p fio dineros ep rregatios
mealles

Denyges de porcho

Enapreor die joujo vni l'p lendeo ja
unay anno anas diu ay at xl b
ford misatgers dela dita tinenca en lo
loch de nla e ordenare que tota psona
que pendra porcho anyges e arert
goany del onduo strans foeb que
no sera behino de la dita tinenca que
enano ep unneramet gto dits mure
en la dita tinenca o en aquel dia
quels hi metra vingre danant los ju
ratos saguel loch hou sera vez e manifest
claramet verdadera los dits porcho
epoch de aquel peyta erbatge en
gtinet aquel any sis nos sic compra
da la peyta e lenada onno esto vol
Sic comptat leumatge pagat onno lo g
erbatge sic del ruru dela dita tinenca

ia pexa de agt loch hon sera bez
aximate sic entes si alguna p fona
de la dita dita tinenta comprara porcho
de p fones de la dita tinenta ab dñero
de p fones a espera empofilo comprara
olo rebera de pasqua florida auant
que afegir de pagar pexa e er
batge en lany es teny dor e a quel
que sobre los dñeros de la present
ordenacio no obseruara que lo dito
porcho se pny d erer fastegato e peryorato
p qual senol ^{dñero} ve hi de la dita tinenta
e fillos porcho sera venuto ^{erecto} de la
dita a lo que sie sabut ne no sera
en lo loch empof de de p fona q pognese
erer peryorato que a quel pny e erer
ansat se fian epach la pna en los
presens capitolo quant agtto qui
comete fan en los dñeros del erbat
se contenguda e declarada

De comprar fran dolo
Hancet

Després d'incaber que's comptant n'y a
de mareis anno dñy a' curibj fordaus
tato n'y fite' e' de rasimis delo' locho
de la dita tinenca en lo loch de n'la p' la
raho de suo es'rita et allar e es'quitar
moltó franco en la dita tinenca se fa
vien eo fan p' moltes compres de
bestiaro que alguns honeros de la
dita tinenca fatien de p'sones stranyes
fran dolosamente en fran delo' es
batero ordenar que tota p'sona sta
de la dita terra que comprara de p'
ap' de bestiaro annu' amancos o p'
de p'sones stranyes e los jurats
ex'oneus de agt' loch non sera volu
taria sospita quez a ja algun fran
q' lo dit comprador se tégut de ser sagran
tota zora que p' los jurats de agt'
loch regnest ne sera que en aguel
de stud' p' ell comprat op' altre q'
senol' manca en son poder sera
no ab atene' fran eno es menyo
fi tengu' de si venir o mentar
aguel seu venedor aluz p'ria
mesis dino' los o tempo q'li sera

Signat davant los dits jurats en poder
 de aquels fire semblant sacrament que
 en aguel bestiar o en aquita aliena
 no ha algun fan esi pventura lo dit
 comprador lo dit sacrament fer no vol
 ra ofra aguel. e lo dit seu principal
 o es aguel lo qual lo dit bestiar
 se ama li ama venut lo dit sacra
 ment fer no volra erasni de aquels
 psonalment sera que aguel com
 prador catal y profer disposicio
 vneua sobre los ralyes dels rone
 no dela dita tinenca a los ronejo
 esin faran e alguns dels altres llocs q
 seran penyora que aguel lloch o lla
 dita composio o abvencia jura par la
 a lonja o penyora q nefaran los al
 tres llocs

De la mesio dels adu
 radors que sie feta dino lany

4
Dilms ax dies del mes de setembre
any dela naty de nre senyor q' n'ch' b'm
foren myfatgero dela tinca de n'la en
lo loch de beniaal en pasqual fino en
peges del bordo) de barbera de b'sta n'la
en Janne r'ipolo en nyolau ar
afona de beneficos camon guerau
datzeneta nyguels tomas emarti
vaziero dela torre nagnsti e bidal
masip de vilar de cans eny manyo de
niobello mafomar abolaro foran de
n'la bereuener nyralles e bertonien
an gony volguere etinguered en be glo
jurato e erbatgador de r'as n' loch dela
dita tinca si feseuendran que age
adobar a benzadors que lo agen arabato
dins lo sen teps a bant que no vinge
al sen compte e agll dia sien tengut
de donar compte e cato de tot so que avia
despes en los dits apicom dels altres
cos en api que nos puise tenir
digni abant a l'ia rosa p' l'any es
de n'ny dor

De los porchs que banzaran
en los bares

Itē ordenare que ninguna persona Gama
no tendra porcho que aguelo no teix
banyar en la bara despeguera ne de
mont ardit ne en la font dela pignae
sin fara q part p rasni porch ep a sruia
vegada dos dineros p rap la nystat del
romu el altre nystat del amfador e que
tot hom ne pux e erer amfador e axi
mateix volguere. Els dits porchs no p
yen era abenrats en los altres aben
ratos dela tinera sino en los stonjms
de aguelo.

Del franc tan lo
belies dalbarda qui son en
batcades.

Dimars a deu dies anats del mes de
setembre del any dela naty de nre s
y a l'ore fuen nysatgers de tota la
tuerca en lo loch de benaual p orla q
miquel m calles jueat en do) lebera
nysatger p adzeneta maria Johan p
ve'nefigos e a mon guezan p bista
vella do) d'liaga e donygo mon

ferge misatgers p lo bon domyngo elher rrimet
 p lo molint but margues p latore de
 viuy bin obi en p e ranyt p vilar decans
 boy p benaal en bartomen castello
 berenguer pigner Jueatb en pasgnal
 fimo en pebmeo Jaume gargil noie
 Jaime del present fert efets los rōpres
 dels erbatges p be detota la tmeia
 hordenad q tota la persona q anca
 erbatgat fa bebestia quell que fia per
 transe fusta o tea dels bords delatiuea
 demia en fian del erbatge aus aglla
 fusta o tea age aduz en aquel loch on les
 obres fefara ob despondra equi otra
 fara que pach de pena p exanta q per
 titō loter del afador e les dues parts
 del domi dela dita tmeia etot domi ne
 pux e erer amfador

De les mallades

Se ordenare que si pventura alguno
maldades les qualo los jurats de ras
ni loch on sera preso sera lamades
p algunos o algunas oves les entrades
sera lamades e aguelo de qui sera les
cretats en les dites maldades oroves
agen alexar a asna maldada e on
trenta o llo de balenia de ample
en manca glob dits bestiaro i pu
pe jaure estar continament e api
mateix agen alexar de entrada
a les sites maldades oroves p alvoo
e los jurats de ras ni loch de la tinena
fard e sien tenguts complir les sites
oves e si pventura en les dites malla
des oroves anca algunos arbes que
de aguelo nos puxen lenar ban iij
sinena empo satisfelt la terra a glos
agui sera lenada

Quelo er batgadors puxen
fer sia de la mytat

Se ordenare que los erbatgadors de
 rasn loch de la dita tinenca guardan be
 ele almet los drets de lo erbatges e
 signiben lo fran que en aguelo se fa
 ran e que millen be e diligent metra
 que lo e que no fare ny puy en fer gia
 alguna de lo dret de lo dit erbatges
 lenda pasatges de la nytat a bal
 e sin fara quen pague deso del son

ppu

De pesos

Item stable a ordenare los compradors
 de los pesos de los lochs de la dita tinenca
 qui ara son o dagniquant sera agen
 epuy e vendre p rasn rasn de farina
 que pesara de homens strays que sie
 aportat a capitol p la dita cao fet que
 dre a ldit pes tres dineros no rasta
 lo capitol p la dita cao fet que dits
 no prengue sino un diner

De lo herbarge adors gntes dia
biran azer los romptos

Se ordenare los juratos de rasim loch de la
finencia de nra e delo' altes lochos de lo
pey de lo' erbatgeos a gen esien tenguto
travete lenda de santa maria de
deseptembre p rasim any en loch y ora
deuzan romptar los bestias mes saber
los erbatgadores q pagt any fias seza
p q nylto done rompre de ro que an
zan rebut e agtto sien tenguto a por
tar los capitulos del erbatgeos p tal
que sien los romptos sezan feto alguno
pncion q que rasim sen o aporten en
el rit p tal q los dretos de lo' erbatgeos
nos perez que e a que el consej g llo
dites ^{colos} no romptira que pach se pna
p p de lo' qualo' sien donats en ajuda
de la mesio q los altes ruyatgero
fara eno res menor a gen dom
p lit so que en lo dit capitul es con
tengut

De herbargear bestias
de albarda sino any any

Item ordenare q los herbatgadores de asm
locho dela ne. u. erbatgen ny pny en
erbatgar algunb ha meno. be hino.
dela dita tinea p tra nre. fusta ofustes
ny tex azabo de ny e any ano. aglla
que voldra erbatgar p tra nre. leo
siteo fustes agen apendre. albara
delo dito erbatgadora a tot lany en o
any e any ny aza o de ny e any rom en
algun o de lo dito locho feren algun
fian o traent. les ditas fustes e fi
p los dito erbatgadora algun hom
fera erbatgar any e any o atita pt
de any que pague. de pena p las
ma dista que erbatgara pague
de pena nny p p tito. loter. al am
fador. ele e duet p to del. omni. del.
erbatge pero asm pny erbatgar sa
bestia p asma sonada que tra nre
pague segons que en lo capitol
de tra nre. fusta es ordenat

De los rendies
pregnites

Dimereb a vuy dies del mes de gener
del any de la natyrtat de nre Boy
ay d fetanta eyn en la vila de nlla
euyfustes generalo fore nyfatero meo
p la vila de nlla ne p ameno margo
pe nyralles notay en mayno ny lles
equilano margues bartomeyan
cony en bartomeu castello lo nyfater
e jurat de benaaf en domygo margues
noty en jamne margues nyfater
de adzeneta en ramon palau noty
en guillamo saborit en nyolan
arguana noty nyfater del
loch de vistanella en marti qual
lo nyfater de venafigos totb en
femps en los dits nomo ordenaren
e declararen los vezinos e abitadors
del loch de vistanella faren e fer pugne
etragne et rane fare epugne ab
ses propies pegnetes sens alguna
pena emp o alor adonau epugne
casma any ro es p fouada de bestia
mular fio dimo ex any vi q ex

Somada de bestia a fina tres diners e poms
 tres fons los qualos sien en ajuda
 de la paga del erbatge, por si los dits pro
 meno de vistanella puaran abveritat
 p Justes e legitime opneos que els no
 degen a pagar lo dit erbatge p raso
 de los dits peguntes de asi aldia de
 de simon e judeo que no sie tenguto
 pagar los dits quantitats pto
 protestant en pos los dits nysatges
 en los dits nomina que p raso del dit
 capitol no sie fet oen gendrat algun
 prejudia ~~ala~~ a los ndales dits unj
 ner stato ano los romangna salustio
 eronfermant tot son dret en pos es
 enten api glos altres de la finentra
 puxed France los dits peguntes eno
 fen aguelo en los deneses del lochy
 de vistanella

Dels vehinos

dels behjns /

Orhuno a pbrm dies del mes de may
del any dela naty demerfenyor
y at l'exty forç en lo loch de nella
pmeramet comar nom deden justia
del dit loch nygll nyralles d'ore
rana bertoneu ancony de benaak
pere viues nyguel. a falo debif
tanella en forç demon fons en do
agut liaga de benafigos but todornyn
del boy do) derampob de adzeneta
Johd faga canon rlaner dela
torre autory vidal do) vilargo del
molint p' e balany los gnals
dits nyfargers ordenare aprofito
nu que no fie negun loch dela
damm dita mencia de nella q' go
pendre ny rebe behi ny bejns
fuo p' agusta manera pmeramet
que qual fenol locho lochs que
rebran behi oberins glo dia eora
que rebra behi oberis sien tenguts
de rebe sagramet defectat logt

Sagrament agen a fer en poder del
señor omni de la tierra de milla o del
batle o loch ou lo de agll loch ou lo
dit bey o bey no femeta en o no menyo
Glos jurato de g'senol loch o loch o
pendra ve hi o bey no sien tenguto
de pagar lo bestiar quez metra es
de agll dit dit bestiar quez metra
sien meo enderinat apipiamet
om ell matey a o ainch ainch anyo
sien tenguto pagar del dit bestiar
opus o no menyo egne p aglls dit
ring anyo sien tenguto pagar del
dit bestiar de lue p un sia e e batle
peyta en o no menyo que lo dit bey i
obey no sien tenguto fer p los dit
ring anyo si de denia p sonal e
quez pux e metra en lo dit bey no
la nytat del bestiar magra to
e la tre femello p o lo demes bestiar
femello en o no menyo si dino hi un
mes apaco que anza fet son bey no
sien tenguto de auenar hi un melle

De tenir hi farsa eson abberd
Deson tinent edonylli p los dits in
anyo egue aguel dit bestiar que
metra no gob vendre in anyar ny tras
portar ans p los dits in anyo
sien tenguts aguel ede pagar del
nre p myna p erta erbatge etot es al
tres roles segons que lo altre bejino
o estadano del loch pagara p los dits
in anyo en caso que el vench o
aliene o cambio q sien tenguts de
pagar p los dits in anyo de dme
p myna p erta erbatge etot so que
p tany apagar el loch o lochs que
pendra beji o bejino p altra manera
fino segons la forma de sus dita q ay
quen en pena e en bau de pena de
m q realo de balenia p asirma vega
da que contrafara lozer del amfades
les altres parts del general dela dita
tinera la qual pena op enlo finone
les fera sien en ajuda dela pagard
General dela dita tinera la pena
aptes no puyd erer amfades sino p

Insi d'opmador de q' l'lenol loch de la gra
 tinencia es no menyó guelo loch o loch
 q' lo dit fran facan sien tenent de
 pagar p' los dits nro anys de l'ne p'uisia
 p'ya erbatge del bestiar e bestias q'
 anca mesos en lo dit behinat emes
 si mes n' metran en lo dit loch o loch
 que pendra bebi o behino sien tenent
 rebre tal fermansa o fermanses de
 segurets que sien cumpltes de pagar
 les dits rses e ve complir lo dit behinat
 p' los dits siur anys et otes les rses de
 l'no d'ites empó los dits n'fatgero
 volguere e ordenare e atorgaren en
 sos noms p'pis e de los dits v'neritars
 e los singulars de ag' llo quel dit
 stabliment o capitol o capitol dur e ba
 le aytat com a general de la dita m'nta
 planca eno p'no

De vendre fustes a lomeno
 franço

¶ martes quies totane xij dies del
mes de setembre del hany dela naty
de nre / Coy ayll cathpp en lo lochy
de adzeneta en la casa dela dit foren
a justats nyfargers dela tinencia de nra
p rantar los bestians dela dita tinencia
p fer paga al senyor maestre del
dit erbatge roes p la vila de nra bez
tomen faranyana e bndros p lo boxbnd
aro p benatal domyneo pageb p e camo
p vistanella p e renouell emygnel sabo
rit p beneficios pasgd adznara per
adzeneta do) nom deden p e do) barbera
jurats p la torre den before autony vidat
menoz p vilas de nro do) granara do)
molines p lo molintd totb en seny
la hna ven roudsdans p fgninar alguns
fraud quis fan en la terra del erbatge
edeneses frablire e ordenaren
tot fustex que tal dno la tinencia de
nra fusta ofustes e agttes vendra
abomeno frauy. Quo fien volins ea

44
bitador de la dita tinenca & parcho p^{ta}ta
q. de pena p^a afirma begada que fara e
que p^a da la fusta de la qual pena fusta
sie loer del amfador e les diceps
del omu del cebatge e que tot hom
o p^upe amfar qui amfar h^o volca
efer iuguisio contra aquelo qui
anza sospita en poder delo iudato
de aquel lochy on sera amfato

It^{em} para stablize e ordenare los dits
mifaters dament dits que tot hom
a bitador de la dita tinenca qui tranza
la dita fusta p^a los dits fusters a zomero
stranyo que parh altres p^u p^uta q
p^uts e amfato segon dament dit e p^a
ay tanteo begades com contra fara

It^{em} stablize e ordenare los dits mifater
gers & si los dits fusters e comprador
duran la dita fusta que pague p^a ras
una begada & contra fara n^o p^u p^uto
segon que de sus declarare los

Misatgers danall fruts justats en be
narial a xi de setembre any mcccxxxij
lo capitoll donunt frut que tota persona
strangera que trama fusta pega o altra
sens pagar lo diet de lenda o erbatge
que parly de pena de l'op

De cura stabline e ordenare que tota
los bestios de la dita tinenca puyde trame
fusta ofustes de la dita tinenca ab ses
besties a son ppiu segons que han
acostumat de anar a

De metre erbatgadors

Dinches quij era comitat xi dies de
mes de setembre de l'any de la naxo de
nre senyor a ca l'xxxvij en lo loch
de bistavella foren misatgers de tota la
tinenca de nra pfer los comptes de lo
erbatges de es p'ella nra curia
myrallat en do porquer p' benarial
bartomen palomar e guilamo

casalo noty p ad z eneta Johan fraga @
berenguer romas p vistanella but dela
font edo pnyz noty p venafigo pasgo
arago p la torre p e anyt p vilar de cano
do matancorob p lo boy but raro efecto
los dits omptes p be de tota la dita tinea
ed los drets dels erbatges de aglla feta
tot a vna ben acordat fere e ordenar
los capitols de jus segueno.

Rubrica de posar erbatgador

Merament ordenar que de an
anant segun lo loch dela dita tinea
a nosos metre erbatgadoro ho
tendero algun en lo loch ny en son
terme ny romanar erbatge elenda
sinobapom que age r capó de bes
tiar ode ali amnt elos jueats del loch
contra foran q ayguen en pena
de vint sous reals p rasma vegada
que contrafia de los qualis peneo sic
la mitat del comu del erbatge e la otra
mitat del anfador e que tot bebi
dela dita tinea ne pny e erer
anfador

De anax als comptes

He ordenat foto la dita pena de p^o y
exp^o tida segons que desub^o los erbatjados
sera sim loch ab dny^o o la p^o h^o de ca
grielo a sim any lenda de santa
maria de setembre. segons es ordenat
sien tengut anax anax p^o sonalmet
en aquell loch on los comptes de lo
erbatges se fira os anax a fer ea
portar los libros de los rebudes que
anax fere de tot los drets edimors
de los erbatges lendes e altres p^o enenij
ments edetors los mesons edesposos
que anax fere e este compte era ho
de agtes als altres misatges de la
dita finca — en apros fouch
concordat que axi com anax anax
lenda de santa maria que ara
sien tengut anax lo p^o r^o d^o d^o
apros fenta anax de setembre que
es lo segon

De l'ordenad' d'los eibatgadors enysat
gers que hira a fer los r'ptes d'elo
dit eibatges r'f'm any etots a l'to
qual senol mysatgers que hiran de
an' anant p' qual senol mysatgeria
p' r'cho d'elo d'its eibatges de salari p'
r'f'ma dia tres q' enop no ^{enadue}
en lo d'annu' dit r'pitol que los tres
tres s'ons sien entes a l'omcu' de pen
lon de canal a g'eb / q' foia la tinera
e en la finera quatre q' eb om de pen
sob s'ons :-

De la lenda dels bestiaro
semanifestar aglla

En ap'rio diuenres que era r'optat
day dies del mes de setembre en l'any
de la nocte de n're senyor as cath' d'omf
for' mysatgers en la vila de n'illa p'
fer los r'omps los r'omptes d'elo eibatges
ies a saber p' n'la en g'uilano mar
gues e g'uilano m' r'alles jurats
de la dita vila en do' q'neran nos
de bonatal en s'pres g'uar' g'j

noto en p e albo ede adzoneneta ^{en p oca} mar
gues e en perenyialles edemstancela
enbut odorodornjn en p e rafalobnotp
debilar de rans enbut masgnarek
dela torre nantony bertran debena
figor en do) fandes efets los dias com
ptes p pfit e btilitat dela tinera ^{edle}
abitans en aglla stablize eodenzere
guetota p sona que sia vezina ny abi
tant en la dita tinera ny de qualse
vol loch de aglla aglla que tota bo
za equant que quant vendran bel
tiar ny bestiaro ny negia altra rosa
gletida lendepe pagar ans guens
desifque dela dita meraderia fie
tenenda denotifitar o a al lendez
oerbargeder del loch otnera de
qual la dita tinera meraderia
se fara en manera que el dit len
der oerbargador puxe anez la len
da e si non fara que a quel que
contrafara que parh la dita len
da al dit lendez deo del fen
ppi ab totes les mesions que si
fara p demanar e anez la dita

Lenda e de o casu sen age a efforzar ab
 sagrader dino lany que no habemur
 mercaderia ne gura na sel frau aqun et
 lo dit iluder o abtjador ne puguja e vna
 a sagrader dunt tot any.

falta

Dei haure justa

Dimeces qui era comptat de n dies
 del mes de setembre en lany de lanay
 de me, senyor tres senos noranta tres
 fore a justas mysagers en lo loch de
 nula de totala finera de nula pfer
 los fampres dels esbatges fo es a pa
 ber p lo loch de nula narnan y nare
 en alitoy gelida jurats del dit en
 do) quran not de benaral en ma
 ten guarj q e joha biota de adzeneta
 en donnygo montayno Guilamo
 margues de bista nella en Johan
 de lampos e en donnygo pne de bena
 figos grees en margues fo dozuy
 de la torre en donnygo vilamany

De bilar de rano en domingo ma
tamoros del boy nantonj arcanya
e del molinello eudo molineo
efero los ditos romps con las bestias
qui ta en fusta dela dita tinera
foren esien una arregades de pagar
muy fono p bestia mular lany e fia
muy dinero p bestia asina lany m dinero
p correa de bestia mular p nime
allos de bestia asina p solo los ditos m
fatgers p tal gueto ditos besties
sien de an anant muyto romportades
stablize e ordenar que asina bestia
mular e rognal pach de batge p
un any tres fono la bestia asina
pach p any p un dinero la bestia
mular en ara que pach dos dinero
p correa e la bestia asina p un diez
les otros roses en lo capitol del erbat
ge de los besties contengudes roman
quen en su forma e valor

De la messio de lo
de bennadoro

Per la regina lo dit capitol de la mesio de lo
 venzadoro stabliren e ordenar que
 rasim any sia ne feray sera nla ene
 naral adzencia bistanella puzen de
 pendre e bestranze en fer adobar
 venzadoro rasim de qual senoc locho
 tro en cantitat de cinquanta p eno puz
 e los altres lochos fore es la torrebilar
 derans rasim locho tro en den eno puz
 e beneficos tro en cinquanta quan
 titat debint fons rasim any e lo bony
 den fons eno puz si algun dels lochos
 damunt dits fara mesio altra da
 munt dita que no sia rebuda e que el
 damunt dits mesio no agen a portar
 al compte del dia del erbatge eretre
 compte dagito p mrenut segons gho
 ancar fets en altra manera que no lo
 sien rebudes e de jurar que aquello
 a fets ley almet e bona a profit del
 erbatge

De vendre lenda

folia

dilluns qui era comptat y dies del
mes de setembre en lany dela naty
de nre senyor a vil tres cens noranta
y quatre fou missatge de tota
la tineria de nra en lo lloch de benaral
p fer efermar los comptes dels erbat
ges fons a saber p benaral en
guilamo rafalo p premonsa nos
p nlla domjngo ferrana en beid por
guar p adz eneta en do marques
nos e en berenguer tomas p benefi
gos en guilamo safont p vistanella
en p e roze en do pug nos plo boy
en do derampob p lo molinell en
do molines p la torre jammelvila
manya p vilaz de rano

Defets los dits comptes p pfit hutili
tat dela dita tineria e dels abitans
en aglla ep roguelos drets dels erbat
ges nos p desen nro demynys fons
los bestiaros nos foren tant carregats
ordenare que da si anant rasun
any empo toto tempo en rasun
lo chelos jurats dela

Casim loch oloch lo dia de santa maria de
 setembre sempre en abril venen les
 lendes pasatgers tres defustes etot al
 tres dies en agnel loch e en son terme
 se degnesen plegar e olix a l'altra santa
 maria de setembre egre al dit erbatge
 septanquesen segon los capitols de la
 venda de les lendes egre aquell que
 compra les dites lendes de dretes e dretes
 fos e sie tengut de plegar lo erbatge de les
 bestiarz de agnel loch segon totera
 gitat en agnel any p nylandarj esen
 tonar e deona frangna med ep agnel pren
 que en les dites lendes ep pasatges ete
 eta defustes anradanar e q't loch
 no complira e fara les sites roses se
 gonc dit es q'los altres lochs lo pnce
 taraz e fer pagar de lende e altres dies
 en ax tanta quantitat com venist venist
 venist la qual taxa los ny satgers q' casim
 any sera a fistas p los axer los r'p'tes
 de lo erbatge en lo loch en nom ven
 de lo loch de la dita tinea pnce fer
 e ordenar axi com ven vist los sera
 a l'uz bona concenda e la qual taxa

A si feta seage ateniz esomax tota
apellano zemoenda ero que exira de
les lendeo benindeo ealtres drets esta
tarano q seafeta a algun loch bingue
total ecada al omu del erbatge

En qual manera la lenda
fie benda

70 Dimarts qui era comptat p i dieo
del mes de setembre en la y de la nass
de nre senyor y en lxxxij foren
nyfatgers ajustats e plegats en lo loch
de bistanella p fer los comptes de lo
erbatges de lo bestiar de ls lochs de
la finca de nra los nyfatgers de
juz segueno ro eb de benaral ramon
margues equilano casalo noty de nra
en nyquel nyralles en donjingo
gueran noty de adzencia e wdo mon
rahno e herenguer tomas de lista
vella en do pug noty nanton prato

De vilardes rano endo ganassa delatore
 nator Vidal de benaficos guilamo rafour
 del boy nantonj acanya efeto los dits
 comptes om los danyne dits mysatgers
 que sen vist que tot lo locho dela tinea
 no aguesen dengut sino cxxxij entre
 lendeos pasatgers de bestia e treta de su
 ftes e faltes e ralonyes dela qual ra
 tot los dits mysatgers foren molt ma
 ranellats com antigament rason any o
 bi folien denje al compte del dit er
 batge antrats in rano e sitents fons
 enies entre lendeos pasatgers treta de
 fusta faltes ralonyes e altres drets que
 ara los dits drets foren foren tornats cxxxij
 signijet gran dan ala dita tinea p los
 dits mysatgers beyen que en les plegues
 e colides delo dits drets hanjen molta di
 ligencia e ena acordare que seere pro
 pfitors als dits lochos vendre e acordar
 les dites lendeos pasatgers treta de su
 ftes e los pesos e altres drets que non
 manar zo a malo regidor o colitoro
 segons que ara se acostuman de fer

p. tal p. p. fit utilitat dels lochs dita
dita tinenca ordenare etingueren en
be debendre e arrendar los dits rases
sots los formes desus segueno

Debenda de la lenda

In nom deuen sia a nro d'innocencio
era comptat doze dies de setembre en
lany de la nax de nostra senyora
mccccxxi los m'ysat ger's de la tinenca
deuria en lo dito dia fets los rases
dels erbateos ordenare etingueren en be debendre
lendas e pasatgeros et era dels fustes
de la dita tinenca foan venuts fets
los formes desus segueno e al temps
desus esait p. les rasons d'annu d'iteo

Inmerament los dits m'ysatgeros entenen
p. vendre o arrendar los pasatgeros
dels bestians grossos o menuts qui pa
sara p. la dita tinenca o t'ermeno de a

quella de an al dia de santa maria de
 setebre puer e aquel qui compra o
 arrendara lodit pasatge age apren
 dre e alla em liz fio dñeio p sent eno
 pno segonb que es aostriuat

Se stablir e ordenar e arrendar les lende
 de gfenol ofab Glendes se degen pa
 gar en la dita tinca p gfenol psonas
 segonb que es aostriuat em p o lo
 dit comprador qual que sie no ppe
 p ende de renda delo bestiar menut
 que sera comprat p gfenol psonas
 en la dita tinca fino anyga lenda co
 es hu diner p cap bestia gosa vi diner
 e los behio de la dita tinca a gen a
 pagar la lenda al comprador del lort
 don sera behi lo dit comprador bene
 da si dino la tinca veridia a gnet
 bestiar

Item en cara entener a vendre o a
rentar la teta de les fustes que
expira o sera teta de la dita tineria p
qualson p fones que teta degen pa
gar de aq aldit terminij

Item en cara entener a rentar los pesos
de les locs de la dita tineria a los drets
de aguel aldit temps

Item en cara entener a rentar la
mitat de les calonjes o lo comprador se
trobara o an fara altres q se vol p
fones no es en tre lo comprador e lo be
vedal ex la mitat e l'altra mitat. Si e
eroman que a la dita tineria en po los
dits misatgers no entener a rentar o a
rentar ni vendre la dita mitat de
les dites calonjes sino solament de los
calonjos o openes de los pasatgers de los
bestias e de la teta de les fustes en o

De altres coses enaxi que si alguns
bestiars p'afara p' los canyins eternens
de la dita terra sens pagar erbatge
segons dit es es aostinnat o en terra
si p'oran albana en o or bagara o plida
met tot lo bestiar q' de ayta lo penes o
faltes age lo comprador entre ell e lo
vedaler la mytat e semblant si alguna
p' sona tronca fusta sens albana o
sens pagar erbatge es era trobat p' los
vedalers o compradors q' de ayta lo
penes age lo dit comprador e lo veda-
ler la mytat totes les altres penes
e faltes sien e romanque a la dita
terra

E semblantmet se retene los dits mij-
datgers la conexença de les de les fal-
tes e penes etotes altres questions
ques es denendra sobre la compra-
o venda que fan a la qual conexença
lo dit comprador age a estat tota la
pellano conaxenda e la qual co-
nexença los jurats sera fany lo q' age
ep' que per tota hora que mestre hi sie

semblant mes se retene los dits mij
satgers la lenda del vi q'feratret
dela dita tinena o de qual senol loch
de aglla en axi que aglla no en
tenen auendre, ny arrendar ans
se roman ala dita tinera

De la ronepena de les salomes

Denapres axij dies del mes de sete
bre. ans anax dñj ay cu l'pny fore
mij satgers. dela tinera semlla en
lo loch de benaral. ex tolre e fguj
nar molts dans que pla dita raly
se porien en seguir p tal. Q' los lochs
dela tinera no fore p judials ordena
re. Si alguno penyores emargssa
qui anad en alguno de los dits ter
menos dela dita tinera sera fet
p gl senol fran e salomes. La dita
penyora emargna los dits bedalero
sien tenguts. Duz emetre danant
los jurats sagll loch e terme.

que la dita penyora fera fet e agnella
los dits jurats sien epnpe erex tēnis
de jutgar si fera justa hono e si p ven
tura en la conexena edeternijunio
dela dita caloyia openyora fera fet
algna justia op Indid al gnal omni
dela dita tincura Queda lers enagst
ras lo omni dela dita tincura puya
jutgar la caloyia si oze Justia ono
esi Justia fera atrobada que aglla
fare pagar agnell loy q̃ la auzado
nada p no Justa

De la belota

Se stablizen e ordenare que no sien ulla
p fona que gos tallar ne abatze ne que
far canes de gnara agna o conze p
acolic bellota anodermes dino la terra
del erbatee, o es bellota de gnara agna
tro annys futor e de conze fino a sem
niquel equi contrafara parh p
pena treb p la mitat del amfador
el altra mitat del omni dela
tuenca

De les coltines esites

Dimerces qui era comptat per dies
del mes de setembre anyo anaf dñj
ij ay calyx per fore missatgers de tota
la tinera de nla en lo loch de benatal
per fore los comptes dels erbatges en lo glo
comptes fore per benatal en dñ girona en
pe nignolan jurats del loch en forer
vines en nignel rasalo er batgador
per nla en pe nycalles noty en nign
guel nyzallos per adzeneta donyngos
margos noty en pe margos e en Johan
faga per vistanella en pe belluga en
bartomen cantalla e en dñ pñg noty
per venafigos en bernal salvador e en
masen rodonyng lobos en guilano
Ponja nantonet vudal menor per bilaz
de rano en dñ ganosa efets los los dits
comptes los dits missatgers tots a vna
ven concordans fore e ordenare per
capitolo de juo segueno

Primerament ordenare que en la terra
dels erbatges no puyde erex fetes col-
tines p' alguns sino solament rasim que
aura ab una rasurada de terra que tin

que ab un tinent tot de sembradura
e que agnella rasim age azer en loch
convenient en manera que no fardan

ni en unq' benzador ni a ones ni a
mallades e si p' ventura algun de
alguno de an amant faza coltina ni
coltines en les terres del erbatge
en loch on fardan abenzadors mal-
lades erones e sin faza mes de una
rasurada que aguell no linie tenguda
ans tot bebestiar les puy e peyer
sens tota pena eno res menos
quel qui vendra o faza ont les
dites ~~malades~~ tones o alguna de
quello q' parh de pena de un q' p' rasura
vegada de les qualo fie la unitat
del conu del erbatge e la otra
unitat del ansador et tota p' sona
ne puy e erex ansador la qual
pena puy e erex ansada en poder

8
dels jurats e erbatgadors de aq
loch bon se esdeuendra

Se ordenare q tot ramat de bestiar
Inemut q se c/ raps ede c/ annu
que entrara en les dites coltinors
sera en la terra dels erbatgeors
parh de pena v/ q axi dedia rom de
vjt ede c/ q parh p dezena sis dineros
axi dedia rom de vjt ede c/ anual que
parh dezena finena dela qual pena
fie la terra part del rom del erbatge e
les dues parts del seryors dela coltina

Se ordenare q tota bestia grosa etot porc
que entra en les dites coltinors que part
de pena quatre dineros p rap axi de vjt
rom dedia e la finena les quals penes
agen a ser arifades en poder dels
jurats e erbatgadors de aq el loch bon
sera les dites p tides penes segons
que desus [Destes canjio

Se ordenare q tota psona que arrenara
fiteo de ancuradoro ni de roneo o de
mallades o de ranjio que sid en la
terza delo erbatges q pach de pena per
casima vegada casima psona p p
dels quals sien les dues parts del
comu del erbatge e loter del ancurador
e tota psona q ne pux e erex ancurador.

In semblant pena pach a glla psona
qui lincara ranjio del erbatge
ni ancurador de roneo e de mallades
les quals pones pux e erex ancurador
en poder dels jurats e erbatgadors
segons danyne dit es

De metre forch

Dimarchs qui era comptat pmsies
del mes de setembre ano anato diu
y atubij fore misatgero de tota la
tinera de mla en lo lorch de vista bella
p fer los comptes dels erbatges al
quals compteo fore en pore prennonosa

e en fipio gargil notario del loch de
benarab e en nygnel nyralles Joha
ginez not de la vila de rula e en be
zenguer tomas edo balester de ad
zeneta en bartomen rautanella edo
raera de vistanella edo chamanyo de
de beonafigos epe de doto delatore
enaro zamin de vilar de rano efeto
los dits comptes p pfit delo erbatge
edelo bebino e abitans en latineria
de rula feren e ordenare los capitolo
Jusfa segueno

¶ mermet ordenare que ne guma p
p fona estranya ni puada no gobre
ni fer metre focho ni fer cremades en
en ne gum loch de la tinencia de rula
en los terres muns del erbatge fots
pena de den sous p rasmia p fona p
rasmia vegada que contrafara
de les quals fie loter del anfadon
empo que rasm quite terra en loch
erbatges pipo remar en metre focho
enfo del sen p adobar sapofeno e
fco erbes seu stora e apimato les

Jurats de rasim loch puxen donar li
 cencia a totó a quello que volera fer
 remades dins son terme tota vega
 da que ven vint sobsera les qualo
 penes d'annu. d'ites se agen an far
 en poder dels Jurats del loch hon
 se farà les remades e a quello les
 agen a penir e lenar dels bus dels
 cometenno

De transe fusta portar
 [Virtualia]

Item regiren lo capitoll parlant
 que neguna psona stranya no
 eos transe dela dita tineria ne gna
 rrega defusta sots pena del p^o e
 ordenar que tota psona stranya
 que nosie dela tineria que apocara
 ala dita tineria q' senol rrega
 de virtuals o de mercaderia e aglla
 vendra en qual senol ^{lo que} tineria q'
 puxen transe qual senol rrega

De fusta pega o algnitra paga
leibatge acostumat de pagar egni
no portara carega. Quo si sic donada
licencia en negma manera de tra
bre negma carega sots la dita pena
de l'p enapre que sic ferna la
pitol nonellamet fet disapte any
viij de febrer any mcccxxi

Detallar fusta

Die ordenare que negma pso
na strana ni puada no gostatlar ne
fer fusta en las pinars de la tiera
deulla de carnestoltes a omni santos
p auendre sino a son ppius sots
pena de l'p la nytat al omni de la
tiera e delo erbatge e la otra nytat
del vedaler e del lender o daguele
quin anyfara e que tota psona
puxa e per anyfador la qual pena
fuzats de ~~anyfada~~ en poder delo
rasim bod

De ordenare los misatgers de milla
rasum any agen apoutar lo libier
patro delo tibio capitulo ostablimets
fets p los erbatges en lo loch on los com
ptes se fara e si non fara si e en or
reguts en pena dex q apliados al
comu del erbatge la mitat el altra
mitat al anisador e que tota psona
ne puxa erer anisador com se fare
p tal glos capitulo quis fan oo mi
locara rasum hany sien resistat e
meses en lo patro dels capitulo

Debeino de algum loch de la
tinera q hira a estar en altra
loch de la tinera

De ordenare los dies misatgero
que si algum vezi o vezi de
rasum loch de la setinera hira astar
en algum altre terme de la dita
tinera en la terra del erbatge
p laurax del loch hon fera vezi
e estara la maior part del any
a b fa nullex en altre terme ho
loch con no fera vezi que en

aytal rars sie tengut pagar pexa
entegia a labuy uehitat yon tendra
la maior p. fida del any son domj
n. detors los blats & ali milira e
nyga pexa delo bestiaro que
me seo hi anca

Capitol de la rirada
Sevistabella

Der Lapena de la serada
Lade de bona sal y morella
Ea tazzo

Se ordenare los dits mofargers gla
 serrada seu pe renouitll que es en
 lo terme de vistabella en la terra
 del erbatge ab volerre prieson
 sentiniet de les vniuersitat de bolgne
 ren que fos tenguda e guarte centes
 cinquanta brares en les quals brares
 sie comprada la serrada de la es sinoba
 stara a les guarte centes cinquanta brares
 que ^{en tal cas} sie afegit a tines de aguel cam
 plimet de les dits guarte centes cinquanta
 brares e que sie tanrada tota de paret
 orogua adardox e la paret orogua ha de
 lances dalt guarte palmo a l'abolisic
 sie tenguda m guardada

De la pena de la dita serrada

Se ordenare que tot camat de bes
 tial que sie de rent cap o d'ali amant
 que entrara en la dita serrada
 comete vna de pena de via e de rent
 p q e la finena es q caps qual

ij diners p serena de dia e si' d'uns
deyt e la finena

De la pena

De tota bestie grossa e porca
qui entrara en la dita serrada pague
de pena vij s' axi deyt com de dia pti
des les dites penes lo terr del canin
del erbatge e les tres parts del ferra
de la serrada les quals penes si ena
mfades en poder dels jurats de vil
tanella

De les besties de la tincra e fera
carnydes d'un any anat en al
qu'loch fora la tincra

Anno anatz dij ay cta puf en la vila
de nolla fore jurats nys fargers de
tota la tincra de nolla pfer e finar
comptes dels bestians e fore biponda
eudo vidals en autonj nys ralles ju
me les ereo e jaume gil noy p

Benasal antonij carbonel e jame ferer
 p vistanella anatonij aliaga ^{uor} e carto
 men fro. p benafigos diego andres p
 adzeneta bereguer tomas eguilamo
 balagner p la torre p e detortes per
 vilandeano p e linza efeto los dits
 tes ordenare los capitols de sus se gueno

Dels carnyers

Simos ordenare q tota psona bequina
 de la tinca de nlla que da fianat
 pendra otindra tauca alguna de
 carnyaria fora los lochs eternens
 de la dita tinca sin any anant
 trauca q senol que da anant
 compra o q qual senol altra titol
 anca otranca de la dita eternens
 de aquella tenyit la dita tauca de
 carnyaria fora los dits termens sia ten
 guda pagar lenda dels dits bestiaro
 axi com un any axi com sino
 era veji de la dita tinca segon

forma etenor dels dita finera capi
tolo dels erbarges lendeo epasatges
Capitol. que no prengue
lenda fino de aguelo que
paren p lo loch

Que ordenare que algun loch de la
finera de ulla o d'olitor se algun dret
no gos lenar lenda pasatge o altre dret
de algun dino son terme fino de agto
qui pagara obendra a loch enaxi
o vistanella ny a ltre loch no gos le
nar pasatge o altre dret delo qui
fara son rany a ltre loch de la fine
ra no pasat p aguel loch de vistan
lla o altre de la finera entes e d'ella
rat que gualsenol loch de la finera
puxen lenar pasat e e altre dret delo
pasano p son terme no anans de nro
fer son rany o pasatge p altra loch
de la finera e gualsenol loch o d'olitor
qui vnta fara sie en dret en

Pena de la dobla esie tengut restituire
 de pla en pla a l'ender o d'altre q'untal
 dret deuye aver segons d'ites totos los
 mesions que p'aver tal dobla o pena
 fara

Q' los misatgers tingue deoens
 rapo de bestiar

Dimars a xij dies del mes de setembre
 del any de la nat de nre senyor ay
 etc p' p'm en lo loch de adzena fore
 misatgers p'fer esinar los reptes
 dels erbages e altres cose los qualo
 p' nom son p' venatal en pasqual ra
 bestany e en pe grenallosa ep vista
 vella lo disret nantony aliaga noxe
 do) caera ep la vila de nla lo disret
 en faume giner noxe nantony vidal
 ep venafigos donyugo fardos ep la
 tore en pe nytarats ep vila de
 rano en pe molinet ep adzenora
 los honrats en franco en franco
 nyralles en estene tonas jurats

equilano pigner edo, barbera e en
pagnal marti e lo discret en do mi
calles not los guals a xi ajustato
fore e ordenare los capitolo infra
Segre no | q an anax als rptes

pnerament ordenare los desus dits mi
fatgers que asun any nlla venaral
vistanella adzeneta trameto asun
loch dos misfatgers la bon se fara
los comptes e que aguelo no sien
pagats sino p dos dies el misfatger
debenafigos edela torre ede vila
de rans edebenafigos que nos pague
sino p un dia asun any anad als
dits rptes e fent e finato aguelo empo
axi entes q la un dels misfatgers
que p nlla venaral vistanella adze
neta tra als desus dits comptes a ga
atenir dos o raps de bestiar e sino
yo fara alo loch que trametes los
aura parh tota la mesio que los

28
Altres misfatgers fara mentre quey tor
nara otra meta misfatgers & tinga
dos a po de bestiar

De la mesio de ls menjars

Se mes ordenare los de sus dits mis
fatgers & lo loch la hon sera fara
los comptes no pueue p^{al} adtra ala
mesio de ls misfatgers fino era en
cantidad de lo q enopuo

Del salari de ls misfatgers hon se fan los Comptes

Se mes a bant ordenare los de sus
dits misfatgers que en loch hon
sera fara los comptes & los jucaes e los
quey sera de aquel loch entre
tots no age de salari fino fio q

De la tenda de l oli

Item ordenare los de sus dits misar
que que asima zona de oli qui ven
dra o exira de la tinera de nra nopach
fino vii diner p zona de tant om ne
vendra

Dela lenda dela
lana

Item meo ordenare los de sus dits mis
fatero que asima carega de lana
que parh byt dines empo carega fia
dita de nra zone es fino completa
carega que parh diner p zona a pi
de nra trada om de exida de tanta
om ne vendra

Dela lenda del
fene e arex

Item ordenare que asima carega de
fene o de arex qui vendra dits la
tinera de nra parh de nra trada
vnt dinero es fino bastara a carega
parh diner p zona de tant om ne ven
dra

215
folla. **S**umo anat donjny millesimo centyrefimo
septimo en lo loch de bistanella foren
justats misfatgerio de tota la tamera
deula p fer esinar los omptes dels
bestiars eford e p mla los bonrats de
discretos endo miralles nots e antonj
vidal p benatal en nygnolaupa
e en enarnan fabricat p adzeneta
en berenguer pigner e en johaber
tra p bistanella lo discret nantonj ali
aga nots e en pasqual peats p bona
figos endo fondos pla torre pere
raint p vilardemus en donjnygo mi
zalles efets los dits comptes dade
nare los capitolo de suo segueno

**Dels liniamens dels
drets de les erbatges**

Pmo ordenare los leuers qui
los quatre lorts an a fer vendre
rasim any etreta defustes pasats e
co es mla venatal adzeneta bista
bella. La dita venda a en a fer
ab secula e guat los jurats de ras
im loch dels prop dits vendra linar

Lo dit dret q en aquest llinyament
age a estar pfecho lo noy e aquest ab
testimonys age a firmelo dit llinya
met lo qual sera fet danar en pfe
na sua e apres fet lo dit llinyament
quant los comptes se fara al loch que
fara los nysateys que rasim loch hi
tramera de lo dit quatre lochs ha
gen a portar una fe del dit llinyament
frita dema del noy la qual lo noy
age a donar franquiamet pero nequa
cosa p los sius sons q li don desfer
lo libre de la manifestand elo loch
o lochs q no portara rasim any la
dita feya als comptes al loch hon se
fara los comptes q los compradors pu
en menar la lenda del loch
que contrafara a linc bona coneguda
etanta com se boldra e ben vist
los sera

Primero pmer vinend forda justato
 de la tinea de nra en lo loch de ad
 zeneta pfer esinar los comptes de lo
 erbargeo e forda hi p nra los hon
 rados en nignel nyralles epe
 goril p bonatal en pasqual rabel
 a tanq en nrolan paged p bistaulla
 lo difret antonj aliaga not en pas
 qual prats p adzeneta en beren
 guex pignes en p bilar derano
 pere batalla p la fore pammvila
 maya p venafico en gurlauo
 galbo e ondo fandro e fetó los
 dits comptes ordenare los capitols
 Juxta segueno

De anar alo comptes

Primero regire lo capitols pmer del
 compte de lo erbargeo p laut que
 de ay anant los homes qui hira
 alo comptes sian tenguto de anar
 en lo loch on los comptes se fara
 lo primer dilmo apes la festa
 de santa maria de setembre en

Tot laltre romangne lo dit capitol
ensa fora eualor

Se ordenare que ne gna p sonabeyina
stranya nispnada no gob ne psmesta
fer fer ne gna natura de ne manera
de paradar ne pare gao en la terra del
erbatges e filo contrari fora fet p
ne gna p sona quo l'ia tenguto ne
guardats e nlt aro fia enoregut
en pena dedeu q p rasmo vegada
q lo contrari fera fet aplia dors la
nytat al omu dels dits erbatges
e l'altra nytat ala msador eras
run bevi de la tinera ne pnp e er
ansador de l'oure lo libre
del erbatge

Se mes ordenare e ore gno lo capi
tol de lo comptes dels erbatges
que tot lo locho de la dita tinera
agen a l'oure son libre dels bel
tiars fins ala vespra de santa

Maria de setembre p tot lo jorn en
 consine es non fara que a que lo
 ay tala ayi contra feno sien eno
 regno en pena de xx q aplicadoro
 a la mesio dels romptos e comprados
 e los misatgero que ira alo rompteo
 de casim loch a qd amax que dino
 lo terminij an lo dit libre los

De anax alo rompteo e al
 en y falira

Jo mes ordenare que si en lo dit
 dia de dino mencionat algun o al
 gmo locho fare ofalira que no
 traureta misatgers p fer los dits
 romptos de los erbatges que labo
 no los lochos que hi falira los
 altres lochos que hi sera justats
 p fer los dits romptos los hi
 puxo metre a linc bona co
 niença

Disapte xxxiii dies del mes de fe
brer lany dela naty de nre senyor
ay tu xxxi fore Justato misatgero
dela tinera de nlla pfer en nlla
pfer e ordenar ferto capitolos fo
en los pinars e altres fustes
dels y termens dels erbatges e de
nells dela tinera de nlla fefara
frans p alguns dels dits vnyer
sitato e alguns singulars hems
dela dita tinera e altres en ben
deor de poques alquitra e fustes
e altres dols e en fer aqueles e
fore hi p e abila de nlla lob hon
zato en pedomingo Justina en Janne
margues p e porquer Justato e Joda
Giner naty ep benaral lob hon
zato ^{natory} ~~natory~~ in diu e en pas
qual abestany misatgero ep
Vistarella lob bonas engaria
pacano Justat e en Frances ramon
in diu e misatgero ep adzeneta
lonzat en berenguer tomas mi

satger ep benafigos lonzat en san
 me aluador ny satger eatenent
 qui' los pñars elos lochs dela
 danna. Sits terminens dela dita
 tinencia de nlla volent prene als
 roses mal fetes ordenare locha
 pitolo infra segneus

Pmo to regire emillorare locha pitolo
 qnibendra fusta a omenbe stranyo
 fora la tinera lo qual son d'fer
 en lo loch de adz enteta a xij dies
 del mes de setembre lany dela
 naty de nre senyor ay cat' l'pp
 ordenare que ne gima p' s'ona
 stranya ny prinada de qual son
 condicio o estranyo. Sia no gos
 vendre fusta o fustes dins los
 terminos dela dita tinencia de
 nlla aneguelo p' s'ona stranyo
 p' tance fora la dita tinera a pi
 tallada com p' tallac sob pena
 de l'pp & loter del bedalozelos

Dues parts del comu de la dita
tinera egue los vedales o erbatga
dors ne puy en fer bonji. a fagra
met atoles aquelles p fones en les
quals avra sospita dins dos me
sos apres q les dites coses se seran
fetes egue los jurats de rasn lats
non puy d fer grana de la pena
sens la comna esin fara que pas
en deo del sen. les altres cosas en
lo capitol ontongudes romanguen
ensa forma De valor

Te enara ordenare los dies nysatgero
Si negria p fona o manera fia no
gos tallar pi opino. a legimo p fer
pega alguna tra o tra fors pena de l'p q
pntis loter. al vedaler o amfador
e les dues parts al comu de la
tinera egue los vedalero no p n
de fer bonji a fagramet

tot les qualz p fones en les qualz
 entrara e amra sospita que agen fet
 les dites coses en un dins dos mesos o
 pres o la cosa sera fetas en po
 que los vezins de la dita tinera
 puxen fer tea alguna o pega
 de pins totz brangustos ninos
 que sien de xdpalms anall etals
 que no puxen erer bono p ajusta
 de terra ne redona en no sien en
 teses pins seths ne rabaes de tea en
 po la dita ter peaga ne alguna
 no puxen erer fetas del primer dia de
 abril fino p tot lomeo de setembre
 fino p afevalar los bestians de la
 tinera sots pena de lxx vit supra
 egue los bedalers ne puxen fer denjz
 a sagranet atotes aguelos p fones
 en les qualz amra sospita dins
 el pay de dos mesos apres glea
 (coses sera fetes)

Itē ordenarē los dits misatges q no
hie ne qna psona strana ni pñada q
es fer abito redon depus tallat
o p tallar dins los termens de la tina
fino p a seruytur dels albergs de la
tina e dels beyms de aquella
sols pena de lo q pñis lo ter a ne
dalex eles dics pñis al com de la
dita tina e que los vedalers o rebedor
ne pñe fer venir a sa granca a totes
quelles psones en les quals auca
sospita qui agen fer letiose
era dins dos mesos apres que les di
tes roses serades

*de obrar
fista*
Item ordenarē que tota psona q tala
da fista de qualsevol natura
que agla age o brada dins quatre
meses apres que la auca tallada
sols pena de lo q es de la fista q
tota psona q tala de la dita tina
la sen pñe portar e pasato los

Dies atre meses la puxen portar
 cobrar sens pena a la q^{ta} p^{ta} dita la
 dita pena lo terç del bedaler, e les
 dues parts del omni egre lo beda
 ler obedalers ne puxen fer veyre
 a sagrament a totes aquelles p^{so}nes
 en les quals amra sospita d'uns dos
 meses apres que n' amra trobat

Se ordenare los dies misatgeros q^{no}
 sia ninguna p^{so}na de la t^{na}ra qⁿⁱ
 goz trame de les dites fustes pegada
 ni algn tra otla ne nequec altre
 fustes sino a bses besties propies sots
 pena de lo q^{ta} partits lo terç del be
 daler e les dues parts del omni e
 que lo bedaler obedaler puxen
 fer veyre a sagrament a totes aquelles
 p^{so}nes en les quals sera sospita
 d'uns dos meses apres que les dites
 cosec sera fetes

me samaron...

Itē ordenare q̄ los bedales o aze
la mytar de les faltes catalanes lo
se trobara o aynara de la fista al
gnitia e pega

Itē encara ordenare los mystagers
que casm̄ byniversitat de la dita tinea-
sia tenguda tenyr peo mesures onco
mygeo robes emachs doli. Carrelade
sal de format de lo qual peo emes-
res age a tenyr lo erbatgador o len-
der de casm̄ loch que sua tenguda
prestar a guelles als forasters ea
ge de salari de casma carega de oli
y di qujs bendra e de un casm̄ de for-
med un dinere de carega de lana
y diners de carega de sal. Dinere de les
altres robes agen a coneguda de lo
jurats de casm̄ loch e si lo benedor
se portara de les mesures danant
dicto o l'jn prestara que ja p'allo
mestra qui nopaty lo dret danant

D

Dit ans sie tengut pagar a quel
 axiom filo a queo preses esi a l'grā
 esi a l'grā p sone prestara de les d'ites
 coseo esen pagara. Si en corregut
 en pena de i q p'tit l'otengal anisador
 e les d'ites parts a l'omu dela dita
 tinera egre tota persona ne p'p'e
 erex anisador

Item los vedalers comms de tota la
 tinera e altres p sones qui hospita
 fera o volca anisar o volca en los
 fians dela fusta pega e a l'gnitrapu
 yen anisar a sim bohi danant
 los juents de a quel. lo chon sera
vehino

Se e negna p sona dela dita tinera
 vehina ne abitat de aquella no gos
 logar negna p sona strana p ho
 brax fusta ne pegunb ne alqui
 tra ni los termens dela dita
 tinera fossis p na de l'p' p'tida segons
 de suo

~~Seu tota persona~~

Seu de los capitulos fets p les fusters pegunt
alquitra erabirous redono non puxen
anullar ny desfer daj annos anyb esin
fara que no age valor

Dinero quis contane. deu dies del
mes de febre lany dela naty de nre
senyor. Mccc xxxij fore ajustats
nyfatgers en lo lloch de adzeneta
per fer los comptes de ls nyfatgers
de ls bestias dela tineria de nra efor
hi padzeneta lornat on nygnel
adhuara justitj e los honrats endo
barbera en garnia falso jurast en
perevidal e berna vidal p nra
los honrats en janne gener not
endo porguer p berna en ny
rolan pages bartomen nra p bis
tanelle en joda prato en garnia palano
p benafijos domygo fandos p latorre
ramon ronyra p vilardano en gmlano
reliza e fets los dits comptes fer los
capitulos segueno

Primer ordenare los dits anfadgers en adi
 ren en yllorare a la capitul a la capitul
 de las anjuenao e composicion a los
 conuejnos que de anomat qnalsenol
 loch que fara anjuena a los conuejnos
 e a lgun de los otros lochs de la tinea
 e fera penyorat no a gen nico pena
 los a otros lochs sino a quella pena
 que ama los conuejnos de aquel loch
 que ama feta la dita tinea anju
 la e fino pena los fan en pagar
 la parte a aquel loch que ama
 feta la dita @ binencia

de denesa

Se en apues ordenare qnegna psona
 no eos fer de nesa en la terra de les
 batges si fara q linea soltada e los
 jurats de la sm loch no puyd dar
 livenia qnegna psona e si ho fara
 que omite pena de luy pttis lo
 ter a l anfadger e les dues partes
 a l conu de la tinea e tptat qn
 rasma psona de la dita tinea puya
 fer vna rasfada de coltina tota
 hny tinea de rafa

Capitol de abelles

Se ordenare que no sia ne gnia psona
fora dela dita tinera que gos nltre
ny posar la coses de abelles en later
ia del erbatge es i ofara que par
p casa un diner de erbatge eard al
forastero dela tinera

Se ordenare que si a legu fara maranyo
o marayant tanara algun tros de terra
o sembrara ne gnia natura de laboz ex
ceptat forner ordi anena spellta que
ayta lo sembrats i no lo sie tenents
o maranyo exceptat qui a sm vey
de la tinera pu a fer un bancall
de iuyll o tramella o adesa en
loch romner e prop de casa tota que
dino la terra del erbatge es i lo
contrari serafet que sie a none puda
dels jurats de casa loch si talo
semblans de terra erer tenents
o no

Se ordenare ordenare los dits misfateros
et ingenerere en be oles lendes pasateros
ny otros drets no venere fino que
casum loy ho romanare ab fagra
met abn boy bon segons que an
tigamet a bien aostimat lo qual
juz en poder de los juazs de casum
loch que sera diliget e fana be se
lee o lealmet en plegar los drets

De lomanac
tenda

Se ordenare los dits misfateros et in
guere en be oles lendes pasateros
ny otros drets no venere fino que
casum loy ho romanare a fagra
met abn boy bon segons que an
tigamet a bien aostimat lo qual
juz en poder de los juazs de casum
loch que sera diliget e ama be
lealmet en plegar los drets a len
des p tanyens a lo e barges be al
omn dela finera egue ala
si dara bo e senyall. rumpre e ber

gader compte als Junats de rasim
loch de la tinera egue aguel plegue
tot los drets de lo erbatge apilen
des com pasatges et eta defustes et tot
altres drets egues age ij p plima
egue sic tenent p legar les batge
de lo bestiar egues age viij diners
plima

Dimars agunze del mes de setembre en
lany de la naty de nre senyor y mcccciiij
en la vila de nula de nlla se ajustare
mofaters de ls lochs de la tinera de
nlla p fer los comptes de lo erbat
ge de lo bestiar de la tinera los qto
fore p nona p lo loch de benatal los
honrats edifices en pere a bestiar en
enilem a bestiar notario ep lo loch
de bistanella los honrats edifices
notari aliaga not domijio rarea plo
loch de berifets endorja sandop
lo loch de adzeneta endor guilem obe
conquer pigner ep la vila de nlla los
honrats edifices en janme gill

Notari e bernal peret jnats de la vila
los honrats en nyguels nules esa
mie margnes enantony bidas edo
mitalleró not p la torre den besora qui
lamo mialles epbilar deano en rata
lunya etots los dits missages asi ams
tats en la vila de culla p fer los
dits comptes concordare foren e orde
nare los capitolo del tenor segnent

Primo ordenare los dits missages
tota psona que fia beyma de la tinera
se lulla que vendra bestiar a psones
franques que no fia de la tinera
desent Johan del mes de juny entro
fins lo libre dels erbarges seia los
que fia tengut pagar erbarte erbarte
de aquelo fora dit de la tinera
en manifestar o a lerbarte e simon
fara que omne pena de tanto
pugada lo dit erbartador del bes
tiar que venut ama de la qual
pena aga lo ansador e la tra
nytat de la omma etot l'onbej

De la tinea ne pupe erer amfador
e quel quon sera amfat se aga an
sar ab sa gramet dins lany es lo dit sa
gramet fet nodolra que parh sogli sera
de manar de er batge segonb pigara
lo dit bestiar e la dita pena declara
ren lo dit capitol. Si dins lo temps
ho que del compte dels bestias los
qui naura venint dela dita festa de
sant joha anta ne comprara dels
dins que naura trests atres tant que
ague L. no sia tengut pagar er bat
ge

Deporchs

Item mes ordenare los dits mysatzers
Jordanet en la vila de nilla que tota
p sona que de an anad pendia ports
amiges o a nys gony. de p sonas estra
nyas que sia tengut lo dia que lo me
tra en la tinea o dins vint Jours apres
de manifestar los als juzats del lloch
hon sera bebi edonar fermanta que
p tots anys apres continus pagar a pe
yta e er batge de aquels es la dita

Manifestacio e segneat no donara ofara
que puga erer saltegar a pñ dines per
casim caps de ports de la qual pona
sia la mitat de la ronnina e la mitat
del anisador etot hom bezi de la tinea
ne puge erer anisador e en gnara
que sia salteiat epach la dita pna
que bitra la dita pena la penta erbat
se p lo dit temps de lo terç anyo

Dinars q comptanc onze dies de l' mes
de setebre año qtiat dij millesimo qua
tañ xxvi en lo loch de adzeneta fore
ajustats nysatgero p fer los dits comptes
p mo p nilla labourato en joban
garia nos en pere margues p bista
bella nantonj aliaga e n garia palano
p benamat en cabestany ep e ratalo
nra ep adzeneta en pere vidal e be
renguer piquer p benaficos en
benat galbo ep latore vna p bilar
deaus en do soltes nysatgers ajust
tats p fer los dits comptes roudida
met fore e orde nare los capitolo de la
tenor segneut

Primo hordenare los dits misfatgers sobre
les mallades e ronas e ranyno e de tot
e fulsonde altres rones declarades e
~~seuades~~ de aquelles o denaren
que los misfatgers qui ara son ajustats
ede aij amat se ajustara pfer los dits
comptes en semblant jornada sien
tenguts de defendre eternenye los
dits comptes e los jurats de qualseuol
loch de la dita tiera si request fera
p los misfatgers o p qualseuol de les
o p altres q seua psona deuen ere
que coneix les dits mallades rany
ns e altres rones aost e despesa de
aquell que collira aua en les dits
rones esmo sera atrobat en aquell
e los dits despeses sien tenguts los
dits de pagar los homens e altres me
sious e farar los dets fets e alonyes
qs es deuenidra p tanyer a la dita
comuna e sino y aua de les dits
faltas e alonyes e los dits jurats
sien tenguts de pagar les dits des
peses de les dets o dues de la com
una e a los dits jurats o qual

Senol dels sin tenguts dins espax
 deset meses dere que on per les dites
 coses e arofots pena de lxx p la qual
 pena si ansada fera sia la mitat
 del ansador e la otra mitat del omi
 egue la dita pena los dits jurats
 agon apagar de sa cosa egue los dits
 jurats no puy e fer grana megra
 de les dites faltes e a lomestro les
 despeses de los dits homens fara e si fara
 grana de les dites caloyes e los pague
 de sa cosa

Dimars quis rotane uny dies del mes
 de setebre lany de la naty nate d'ire
 senyor ay m p p obij fore ajustats uny
 fatgers en la vila de nolla dels lochs
 de la tinera p fer l'oo romptes de lo
 erbatges bestians que se son ma
 nyests als erbatges en a sm loch
 de la tinera p pagar a la reuerent
 senyoria de montesa los ay de q
 que a sm any son tenguts pagar

lo dia ofesta de tots sants esfor hi
p mlla los hourats en p e porquer e do
porquer p venatal lo disret enguile
cabestany not e arnan fabregat p
vistanel la lo disret nantonj aliaga
not emjquel matutana padueta
lo disret enbemat perie not e en
bernat babor platone donjngoblas
o p bilardeano guilamo sane per
venafigos esots los dits romptes fe
ren **L**os capitolo se gueno

primerament ordeuare los dits mysatgerio
que rasim loch de la tmeua sien
tenguis ampar o pagar los libres
de la plega de les lendes amla lafes
ta de sinon y judes ho de tots sants
esi no hofara que nlla si tranueta
y que de aguel loch lom que hi ha
no p testa fiis aga agut lo dit libre
o traslat de aguel e que aga lo dit
hom p son salari de qlysm dia si
es decanall y q esi es de pen mo

7
Dimars quis captane pbi dies del mes
de setembre lany dela naty de nre
senyor ay cccc lxxviiij en lo loch debe
nata foren ajustats misfatgers
p fer lo opte dels erbateges e altres
ofes pmo p nra los honrats enpe
miralles jurat exatmes margo
misfatgers pbenatal p e abestany
endo polonax p bistanella en
ntouy alia not p adz eneta ber
nat perit not e berenguer pin
tor p benafigos guilamo galbo
p latorre bernat miralles jurat
p blanderans guilamo tenor jurat
etoto ajustats ordenare lo capitol
seguet

De ls abemadoro

pmo ordenare los dits misfatgero
p tal gueloz abemadors dels erbate
ges foren sostenguts nre q no sia
negra psona strana o puada que
gos p lanax lana draps ny fer
negra altra sutzesa ne legnia

In los abenadors dels erbatges de q̄t
senol loch de la tinera de nlla de s̄s
nomenats e sera regal e agna m̄zed
fins en lo toll p̄s aball o en lo loch
q̄ no enforzia la gna dels dits abe
nadors si sera basif en un loch apar
tat o en lo barri p̄s aball ne go
sen enforziar la gna dels dits abe
nadors bars tallar protegar ne
follar aq̄els ne la gna de aq̄els
sots pena de ho p̄tidors totur al
cusador e les dues parts ala comuna
e que tot veh̄ de la tinera de sus dita ho
puxa anisar ne porchs nos bany en
ne beguen en los dits bars fins en lo
pus a vall e o loch apart de aq̄els
sots pena de viduers p̄ porch fins en
v̄e de s̄s v̄q̄ p̄mat p̄ q̄nforma
vegada p̄tidora la dita pena segons
q̄ de sus e que sobre les dites roses puxa
er̄c feta iusta questa contra aq̄els
qui sera sospita a iustantia de qual
senol veh̄ de la tinera e los guardians

Dels erbatges p son hofiu sien tengut
fer lany p spax de un mes apuestal
sutzetat o dan sera fet egre agles
aytals sen an a esnar p si ex ses
rompanyes si aquelo no sera de edat
de esnar sen arueguda dels jurats
de qual senol lochy hon tal rars si guia
ab si snrat nos voldra en tal rars sia
agut p gses de tal arufano o clam e
les quals arafanions o clams en questa
haut afet en poder edanat los jurats
de aquel lochy hon se pdenendra e
aquelo a justantia de pt sien tengut
menti o arit al guen pagud de so
del sen any ay aulby en la vila de
nulla / euadiren eulo dany d'it capitol
Ola you din en questa de hum mes
que sia feta en questa de un any eqm
fara sutzetat end pora pagar la pena
que estiga p'v jornó en la radena

A p' dies del mes de setembre a d' huy los señors
mestres enbenqal d'ordenare en respice. Els sabu
zados de qual senol sanara en lo darrer bay opira en lo
dit de abeyrados expressats siq tenout buy dar una
tegar aquell en sauent lauat p' la pena endy a p'v
condingudo. E si stant lauant se fio vira vna rala de p'v
adlencar sia tengut fer lo d' devant de nra los d'it
señors e los d'itans opira nra p'v la mar e p'v pena

Anno domini millesimo cccc nono dimars a xj
dies de setembre en lo loch de bitanella cost
tim de tots los missatgers de la tinea de
de nilla fouch enadit millorat al capitol
de les coltines e orde nore que p̄p̄p̄p̄p̄p̄p̄
f̄id̄ inquisicio quat aquels qui mal hi
anra fet dins deu dies apres que lo senyor
de la coltina trobara oli pa notificat
quetala li anra feta que no hant pena
algua de alli anar equela dita inquisicio
puga erer f̄id̄ eutes equat p̄sones eno en
mes que negu bebi dela dita tinea no
pugna f̄id̄ sino una coltina e si mes hi
ne fara que no age pena alguna equa
les dites coltines sien fetes enterrahon
aga rasa mberta e en manera que
bestiar si puga entorrallar alque no
sia guardada o que les dites coltines sin
prop la vila o loch on aquelles si fara ea
no prop lo dit loch adas trets de Galesta

¶ Anno domini millesimo enadringesimo
enadragesimo primo die maris Intitulata
duo dena messes tetembis en la vila de nra
fora a justats mysatgers dels llocs de la
tinera p fer los comptes dels bestiar e
com son manifestats als erbares en ra
sra lloch de la tinera p pagar ala reueret
senyoria de montesa los as dco que as
an any son tenguts pagar lodia ho
festa de tots sants e foren hi p nra los
homrats edisrets en samne que noy
en toy Vidal e donyugo porquar equi
lamo lo pello justats p benatal lo disret
en guilem abestany ematen fabregat
justats p bistaneta lo disret nantonje
liaga noy en frances e amon justat
p adzeneta lo disrets en donyugo bar
bera e lomar en bernal Vidal ep la
torre deu besora do blaso p vilar de
raho en maten albo efes los dits
comptes a justats on ordamet feren cor
sendre la additio e capitul de sus se

¶ Enno

Primo fons enadit emillorat al capitol
de les abenadors fet en lo lloch de benaral
a xvi dies del mes de setembre any
ay mccc lxxviii e ordenare la bon dia
que sobre les dites coses pux e exercita
contra aquels qui a fospita e justannia
de qual senol vehi de la dita tinenta
e los gordians dels erbates p son hofij
sien tenguts fer la x p spay de un mes
a x enadire e ordenare emillorare que
sia epux e exercita inquesta p spay
de un any apres tal futz etat o dan sera
stat trobat exercet stant e romanijit lo
dit capitol entot laltre ferij e bale
202

Se mes hordenar los dits myfatgers totos
 contrades en la ditavila de mla & nofia
 ne gna p fona strana ny pñada que
 gos buydar bans ny piques que altri
 age humplides ny bares ny altres abeu
 radors de les terres dels erbatges en ngu
 loch de tota la tinera sots pena de lxx
 p rasmia p fona ex rasmia begada &
 contra fada de les quals pones fi el oter
 del amfador e les dues parts del rami
 dels erbatges egue tot be xi de la
 tinera ne p uye erer a losado

Com altres en son terme axi en la
terra del erbatge com en la deuesa
axi declarat los dits beyms fientia
ra en los altres terminos que ex entre
ab sapna de setz quatorze fars les altres
coses en los dit capitols contengudes coma
que en la fora en aloz declara los dits
lochs an lliures los dits beyms a quel
temps que lo planca edie en manifestar
nomenadament guins e uingars
beyms terra de erba a d.

46

Id ordenare de an anar tots aquels senors
de questions que es venen dia p sobre los
fets dels erbarges e lendes e de pe
ndens e anpes de aquels que haie
amenar e de fendre a cost e de spesa de
tots los lorchs de la dita tinera axi com hi
vendra comptant p fochs axi empou en
tes que quat lorchs se fenen dia
ano de questio alguna tots dits lorchs
ne sien a sabentats an que ne qu' lorch
singularment no pusa intentat al
guna de les dites questions e si
fahies a lo fare a tot son correit
e en ra ordenare que de an anar
ppetualment tots los dits lorchs de p en
p anco se age e sien tenguts de ve
nir a compte dels fochs que rasim
loch tendra o anca e lo q' comptes dels
fochs qui rasim loch tendra o anca
lo qual compte axi e si e tenguts
tots los dits lorchs fer dels primers

Comptes q'ues fara dels bestians de la
tinenta en non anys e de ali anant
en $\frac{1}{2}$ anys e si p'ars Galen dels
dits lochs sera negligent p'guardar
tre p'pena en loch de pena lo ter dems
que no trobara en compte e plang
p'fent volguere e guardar los dits
ptes dels focs se feren en la vila
de nla de nla lo p'nned dia de s'non
& judeo e en lo dit dia q'usim dels m
s'gero sia tengut dur e portar tra
de ap'naio dels dits capitolo de a s'ma
v'neritat segellada ab lo sagell
omni de la dita v'neritat

Primo ordenare los dits mofatgers & totres londes
son tenades segons forma e taxa del fmo
prestat dels bestiers unciunt que paguen
un diner p cap en opus eguies d'istea
uopu p en fer gra de res e sin faran on
paguen deso del seu ppi e com enta
ra d'arolites e plegadors agen a sinar
& les dites londes tenada segons lo
fuc e segons lo present capitol

Anno anaty dñi m ccc edragesimo quinto
die marci Intitulat. xv mensis & etebis
en la vila de nla foren ajustats mofatgers
de tota la tñera de nla pfer los comptes
dels erbatges bestiers que son manifestats
als erbatges en casu loch de la tñera
p pagar ala renet senyoria de monte
ja los ay d'cp & rasim any son teguto
pagar lo dia e festa de tots sans e foren hi
p nla los honrats en janne vidal. &
p e eos en joban margnes e p que ran
Intats p benatal narnan fabregat

he en gmlen tabestany noty ep distancla
los homas en joba prats en giulamo ra
font ep adzeneta en beruquier pigner
e en bernat pit noty ep bene figos en ber
nat rafont ep la torceden besora en giula
mo unmeno suat ep vilaz deians endo
miralles efets los dits romptes tota sus
tats romordamet ferd eordenau los capi
tolo infra Berueno

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. A large initial 'P' is visible at the top right of this section.]

Si no ordenare los dits mofatgers & p
t pfit e utilitat dela comuna edret de
aquella que tota psona que fiabe
hna dels lochs dela dita tinea & no
tinga sappia ab a bitario & rap maior
ab casa ppia sino lochs dela tinea tot
lany que parly lenda detot eguaut
comprara encudra a pi ppia met com
si no foren beyins

Ita mes ordenare que qual senoc pso
nes stranyes & pasara bestiar a pigro
jos com menuto p glsenol loch dela ti
nera quis que pas del loch auant on
pasara o deue pasax se representen da
nant lo erbatgador o lender de aquel
p manifestar epagar lo dret detal
pasatge e si non faran que ometen
pena de bp p gmsima vezada el dret
detal pasatge en doble loter al len
der o erbatgador o guardia sin q
pasara eles dues parts al form d

E
 E mes ordenau que el senyor e batgador
 e batgadors sia tengut o tenguts dese
 ferrar guardar diligent met tot mal
 fetis puytar de mallades amyns e strempat
 de agriels aie amet de firs e altres
 franquises qe queo fara en la terra
 de l'erbatges e sobre les dites puya e
 age afer inquisicio qtra el senyor p
 fones dms un any e si los dits erbat
 gadors p regis de qual l'euol psona
 remfara defer los dits coses e in omfa
 ra sid en dore que en pena de lo lo
 ter al amfador e si lo dit erbatgador
 o erbatgadors hi enantara ne aie lo
 ter e les dues parts se del comu
 de la terra e les dues parts sien am
 fades del comu e les dues parts
 sid amfades danat los jurats de
 rasim lochs de la dita trena

La tinera es i pasara p altre loch on
 parax nodene p de fiandar lo dret de
 tal pasatge sien saltegar a set e gna
 toze e cometo pena de vnr e p m

Die maris antitulat^a tercia de nra me
 mensis setembri ano anay dom ay e
 nadrege simo en adrage simo Sexto
 en lo loch de benal foren ajustat i n sat
 gerio dels lochs de la tinera de nra p fer
 los comptes dels bestians que son manifes
 tats als e batges en rasn loch de la
 tinera p pagar ala renet senyoria
 demontesa los ay dro que rasn any so
 tenguto pagar lodia ofesta de totofano
 e fore p m la los honrats en jume
 guilem noty en autony bidal p bena
 ral los honrats en p r abestany e en
 guilem r abestany p noty en arnan fa
 bregat bistraneta los honrats en fia
 res ramon e en joha prats e pad
 zeneta los honrats en bernat pigner
 noty en joha bertran e p bena figo

E freres i odonijn ep la torre sen besora
en p e ranyt e fets los dits ruyres tots
ajustats i concordants feren e ordenaren
los capitols en mltos rars en los dits capi
tols. Intra sequinta d

Primo que el senor p fona pasat ab los
bestiars grosos o menuts p el senor loch
de la dita tinera q fera trobat en fals
manifestat omnia pena de set sous
e guatorze a xi ruyres i cent fien
en los dits erbatges die març i xij
mensis feten bus anno p dicit

Secundo

Itē mes los sobre dits ruyres orde
nare en adint als capitols dels bestis
e dolguere q lo dit capitol anti fia
se nat segon lo statuta atō entō
que quisq loch de la dita tinera en
son terme axi en la denesa com en
latena del erbatge sen pena

La ques pertany venia demanada ho
 btenguda sots pena obtenio de agnela
 p atots los Interments p part dela
 vniuersitat dela vila de nla los Jmats
 e iudic de la dita vila sots la scriptura
 Beguet

Judicencia de donynego carta de do
 aliaga Jmats de pe lilea Jmatis dela
 vniuersitat de nla del mastrat de mo
 tesa es p benigna que nos som
 nantony vial Justicia dela dita vila
 anunt manao (a

Pastors sengulars dela dita vniuersitat
 de nla Instant q' qe diu conij
 fari de mosell governador de baler
 que sots pena de un florino tingue
 los bestians demanifest agnela dits
 bestians menen ala intat de baler
 qta los pagara lo governador volent
 lo dit qe diu manamit con virtut
 de nla qe pten conijcio feta al dit

p mesell gobemador a nos dit Justina
pient erex pientada los guals quis pfer
manarner eronysio lo

p mo p^o com gremiarer lo dit ma
~~manarner~~ narner eronysio q^s dit no
fre estat fernat orde de defins p^o
legis del regne ano detot p^o stato
p mesos q^o r^o.

Item p^o et alias rari defurerao
esaita a leg^o no pot erex compellit
e venire so del sen epuarfen p^o
noza respot uedal la sua rosa
nelate p^o venire p^o

Alguna pupa arrolla be hinc si se gona
en lodit antiq capitol. e bontengut
esilo contrari fera fet q tals be hinc sien
eo pupa estar penyorats a pena de
fet equatorze

De pendre fusta obrada de l'gmar

He mes l'ordenar que nosic alguna p
fona q gos pendre oportar ne gma
fusta dels pinars o arcafrals de la
tinera que fie obrada fots pena de
den q e la fura e guez pupa erer
feta engista p los senyors de la fusta
dins un mes apes que anca trobat
la dita fusta ineyo stipilada la
dita pena loter a la comna e les
dues pars als senyors de la dita fusta
la qual dita jugueta age o pupa
erer fera danat los jurato del lloch
de la dita tinera

degnifm p tanx eno regnerint erex loo
linrada bna emoltes bottes rarta pu
rartes pu^{tes}

1446

Quans ques comptane ly dies del mes
de setembre anno anat dñi m cccc xxxv

Con p Justantia eregnifino de al
gnno^o pastor del loch de adzeneta
del edel loch de bistanella los hon
rats en berto en berto ^{tenue} jurats en lo
present any h off en rara altres ju
rats del teps pasat sien estats regnests
vna emoltes vegades q com endomj
ngo andres tingues e posesgre en
mas terres edret de agnel en lo ter
me del dit loch de adzeneta lo gl
e opofat en la terra dels erbarges
eam primo de la tincra de mla e btra
los dies del mas e terres lo dit en
do andres se sie s forat e sforce

Defer tantades efer maranyo e lamnar
en alguns lochs p los guals strem
mens los bestians no poden bonamet
pasar sens gran defiany p forom ell
lamant omnia strets los ranyns en
los dits bestias de la tinera deuen pasar
omant enenye milles a la ptda
de la losa milles anier abemiar ab
baral o regal. De pttant de forado
res o en altres pts ereden den gra
dany dels bestians qui poden peyer
epasturar en los lms ampriq ema
ioimet pny ne pagnd sen erbatge
ptal los dits jurats foren regts
qui aells p solendat volgueren bene
eroneyer p en los bestians pogue
sen pasar aniat enenye edar rany
p los lochs on entenguesen qui los
bestians poguesen eadsumamen
pasar e antigamet ay pasat on
los dits jurats moguts defer om
plimet de justij e e nep judi
tant al dit endo) andres yratera
dels erbatges e ampriq apellar

Comissio fou presentada sob puchida a la
Reina Q dels bestians Q Comissio q embia
la dita Universitat de qual fero los
singulars de agta poguesen erer q
plis benze se deset de continet lo pu
roileri los sic pat no. alra mane
ra si fegons totes les dites coses a ltre
pus testimonijs se demostre p la pmissio
titat fexta a oneguda p lo dit senyor
rex a la qual se deset da qual
fa fer q ja forma publica de agta
dita etal pmissio lo se gon dia de
de enibre del any pus prop pasat
presentada al dit governador e oba
rons de aguel lo qual respos. dyo
que yo faria fernar efeguir agneta
fegons raris les dites coses se mostre
p ators jurabits als qual se a
deset

Donchs com dit es lo dit manament
veniamens fets als dits singulars dela
vniuersitat de milla sia sus lo que do
ne supra & Justina & la dita comissio
real lo dit comissari sie eage conueseo
les penes les quals los dits finats
finats de ^{regidors} de lare lo dit manament & o
manaments sia sus anulats / e / re
borats (co. s. la ptesa comissio q's dit
honore lo dit comissari es deya ala
comissio del dit sempor rex no hie p
nos ^{dit Justici} fermada sino erant quat sia
en vista conferijs aba la del dit
sempor rex en altra manera
ptesad de poder nos anfar les
penes conueseo apofades & agnela
que temps nols ptesad

Reguerint a p^mateip guels sia manat
 donar treslat dela pstesta com^uno dit
 hono^r lo dit com^unsari que fins tro^u
 nat agen agut. lo treslat de aglla
 teps las sie salnat q^o posat ses legiti
 mes in pugnacions de feses com^uni
 p^o justia sic faedor regniers de oib⁹
 p^miss carta pu^a

Des no memo reguerim los dits ju
 rats ^{carayres} ⁹
 dela dita un^uersitat p^o nos dit justia
 sien elets dues bones p^osones emanat
 aquelles ab juraments neq^uid^uant
 bestiaz amester la dita un^uersitat p^o p^oafies
 tend^o dela dita p^omissio e al p^o va olio
 p^omissio dela dita un^uersitat lo que sera
 vist al hono^r me^o sia lenada
 a ldit carayres lo vesimut bestiaz
 lenada la dita p^omissio p^o la dita un^uersitat
 los singulars de aquela no sien

qpllis lizar los dits bestians si defet
se continet segun forma dela dita comi
sio uols pague lo pñ horrible y altra
manera si alguna cosa de la dita
misio real obtenguda p lo dit reñe
señor para p part dela dita vniuersi
tad a vos pñtada lo q trari fera
fer attemptat sino q sino egtra si
dñeno quaden pñtando qtra no de
bens tres contra qñenos conysar
bens lizo lurs qñunij ede usim
de nlliaro de arad e amentes ede
genos Injuria de quallenos p
nlegis de les pñes apofades q
ladita comisio real de for danat
les comisiones i pñtes seguesne
eseñencia p los dits tres pñchines
et amens de reros haredor asupior
agnis p p tange de for altas re
meo de reros a la dita vniuersitat
singulars de aquella qñunijut

Na alguns passos antigos qui sabien del temps
 pasat p ompasand e rien los bestians so es
 endomnigo gulem berenguer pigner
 vidal adzafura myquel de cella
 e en ramo ol notz qui anos abelo
 p so qui so que els fofms en arnes
 epublihs p temps adneydor on p
 nadamet abans qui nofos prest
 en res fouch apellat lo dit dol andres
 ne uentant li p so qui ord ben guto
 etranefos p regonexer los dits ramj
 no e altres roses nop iudicant ala
 terra de ls amprig iy a ldit endo an
 dres de que ala final lo dit en dol
 andres gues tenye ben p dit quoh
 farien tot ley antzo abay ronegn
 da empamor de adonmentare de
 jugar metre e fiar vna fira vna
 sobre lo pon atalt de vna rarse
 quifa gnals que vny y pares fino
 alpon eapre danat lo barrang amnt
 del pon pt sobana fizar vna fira
 p vna rrasqueia ep maior segn
 ritat fere vna ren ab vna hora

De martell en bna losa p dela
dela dita fira e apres tornare sea
qui edanal lodit pon anad lobor
ranch del pon anal. firard altra
fira en bn barranch p lo barranch
ede agni al barch anal. epaforen
lo dit barranch e en la seleta a les
fites se suo posades e fira des e apres
tornare p firar figures en la ombuada
nant lo pon epofare dues fites en
que dintre les dites dues fites p m
ls auer maior pasatge p la ombria
p prenhere los dits sob bamalets
eremos sobre les fites lo banch
pus amt dela zn bria qui es abn
finet sobre les fites a ldit endan
Dues

88
fets les dites coses donare et ornare de la
dita seleta del pon e agni p donar a
mij als dits bestians p la loma plana
ves lorebolay de podos firare vna fira
en la dita seleta e responje p la via
del mollo pla p rap de la y ombria
mes entrara mes anat posare e firare
altra fira p debna rrasguera que
stane sola emes posaren e firare
altra fira a la banda de la terral
ara es den maten marti p agnela
via mateya del mollo pla emes
anat altra fira en un corallet qui
esta en la loma mateya e altra fira
en rap de la fojeta del dit en maten
e altra a un rone p lo mollo del
terme de podos lo qual fira via
lorebolay anal e hiq al fortalet del
terme de podos e pasat lo baranguet
fons feta nen en vna losa p debna
rassa qui deu alle del mas de
do andres e de agni p tint e foren
a la fojeta senza e firare d'ues figures
vna dita la fojeta altra de la
anat e puegant ala seleta den

74
Tali erom feu a la dita seleta
posare vna fira en la dita seleta
en bancal de cera treyta guias
nta ab la dita fira ede aguisanant
los bestians pasen dela fira amunt
los bestians tro al bancal qui
sapellen del ordiaz al roial de mar
ti rampo

J apres tornare ede nallare al
pon p ransficar dela fira posada
fobre lo pon esirare vna fira en
rap de un bancal et caltra en lo
baranz que denale de les saleres
ede aqui pugare a ramij del
rabil e posare altra fira danal la
paret et ramij del dit rabil ede aqui
tornare en les dites saleres esira
ren vna fira de nallare l'ombra
qual esirare dues fites en la dita
ombra tro al bancal dela ombria
donat lo pon esore danant lo ramij
on pugasen ede nallaren lo

Bestians y lo barant del pon exir
a la releta del pon barant amunt
e canal

Et fetes les dites roses e lestes present
los dits jurats e lo dit endo andres
loare apnare les dites roses a preter
ben fetes enseguides

Entara mes que com lo dit endo andres
larras e parras del raill anant
e de les faleras anant fins a la bo
mbria de foya davis li fouch ma
nat qui a ell no larras ni
parras sots pena de l'q en po que
si del manament se tenye per a
agrenyat q li assignasen 8 dies deu
dies agrenyat mostias o esturmens
del roye dret de larrar e parrar
e larrar lo qui el ali larrar

epanyfiranc e lo dit endo andres
dix que noy consentie ans hio pteste
epsta que tot son diet li romangne
ol erouernat

En apres fetes los dites rofes puzare
almoral dela losa e bore qui ell
lanane sobre lomoral e anje pafiat
epafiranc lo qual no era sen aus ee
del consel. Del loch se adgeneta e
lo dit endo andres afirmanc e dex
que diet era del mas e diet del
mas del lo qual era sen de que fira
ren buafira @ un molo de pedres qui
era danal tres rarasques en unje
dela lana e de aqui anen mes a
nant e de des labista dela seleta
al pon feu una ren en una losa

esetes les dites coses manat epofare pena
de lxx a ldit endoningo qui ell nos an
zan ny panffitas dino les dites fites

en l'odit Jurats signeren
qui stane epesenerand endo qui fet
anyen ompo que si a l'gm dret/anye
eamostrane que dins deu dies p
ners vinent les posas o mostrab

Quaps dimars que sera rotat p̄m dies
mensis setebris anas domini m̄ccc
pppp en la sala de consel fore Justats
lofots nyfaters dela comuna o fore
en jamne giner notf en antonyvidal
p benatal bernal fabregat arnan
ra bestany notf p bistanela johan
prats engaria palano padzeneta
bertomen marti en bertomen fe
zer p latoric pere nyralles per
vilardecans nyquel agnalada
p venafigo go galbo dermint e
arlarint los comptes dels erbat

es dela tinea e en lo dit anyst
fons deuysit e declarat la questio
era entre en do andres behi de adze
neta p foron se lama tres bancals
sobre lo moral dela losa los qual
segun erer fens etres altres bancals
sobre lo raiyll. danant lo espital e
com bonamet nous en poguesen
a veure ans sen esperas grans de
vats e questions ep der relenar
a questo debat e questions fons apj
p parte esperat. entre lo dit endo
andres e los dits nyfatgers fo eo
lo dit nyfatgero fo es lo dit en
do andres eo content de no lamar
los bancals ny par y fixar en nequ
na manera com no sian fens de les
fites danyt p los bevedors e fmes de
adzeneta e fixat se gono comote ab
partes fetes abj de febre dec dit any

Item mes de voluntat dels dits misfat
gers son donat libertat aldit endo
andres que un banat. Es del rany
del rancil annu que alli lame
ex me no afegint ne mes sino fe
gono vne lame esin farie. Glific
tot lo dit banat. Lific tonat no
pore mes. Itd mes li
donat libertat que com los ba
nals sobre lo moral de la losa los
quals son guoyts que en guo
any dito banato sembre esitala
alguna liera feta que ne age
lafmena ede banat puga posar
ny exentax ny any anex si algu
se clamane. E si de alguns clamane
esin ses p des les despese enueo
li poguesen lenax lo ferret de dita
terra o banato si de agni orant
pasat dit any ^{na} lame o l sembra
ne caso ses les penes en dito ^{ny nlls} de
la comna son contenguts p lo lame
moct pare

120
Loch que es sobre lo pou o abenra
dor dela dita comuna que aquel pu
que tenyr e gfer bar joms a quel pedon
aldarredor ental manera q bestiar
noy pugne anex ban entrar esm en
trara que noy pugne anex ban ny
fuena si psona alguna hi entia
ra q sen pugne clamar euy q lo
dit endo andres nol pugne fer
lo dit out esm feya que ny aquel
que buy hi es ny lo quey afezira
no life tengut nen pugne baner
ban ny fuena

¶ Si algu entrara en lo dit out
fo es psona alguna hi entrara
q cometa vj de pena agnifida la
nytat a l general dela comuna e
saltra nytat a l dit endo andres la
qual pena ho clam age eere po
sat danant los jurats del loch de
adgeneta q los dits puse fer gra
dela part ala comuna p tany si fer
lay volia

Item mes de clarare q tant com togne de la
fojeta sola que aquella puje lamar
empo q laltre de agni altorn no puje
lamar ni purificar ni del rarasqual
amunt tro a lla anca del spital que
alli anant no puje lamar tena
alguna ni puje fer ppria legna

Die martes xij de setembre año anaty dñy
m dccc lxxvii septimo en lo loch de bis
tabella fore ajustats ny sargees de ls
lochs de la tmera deula p fer los comptes
de ls bestias que son manifestas als
erbatges enra son loch de la dita tme
ra p pagar ala reunt feruoria de
montesa Los aydr q que rasñ am
son tenguts pagar en lo dia e festa
de tots sans e fore hi p mla los bonos
e disret en jora qm. not e enber
nat vidal p venatal en do palomar
en ber nat fa bregat ex vistabela

El francès ramon e en toba prats ep
adzeneta en bernaat perit noty en
bartomeu marti p benafigo en an
antony safont ep la torre en beso
enpe mialles e fetó los dies romptos
toto ajustato con concordamet feren /
venard en milloraré los dies capitols
en la forma Seguent

Primo ordenare en milloraré lo capitol
de les malades e son ordenat p los dies
mifatzers. Si alguns de la tinenta
feran robato a qual senol dona /
altra qual senol malada en agta
tendra lo sen fato orayo p no que pa
que ali ab ses besties o bestias he
vendra algun altre p fer malada
a la dita dona o mallada e en bol
~~dras metre en la dita dona des pla~~
ee se aquel que sera stat pmer
esi p fora si voldria metre que aquel
axtal comete pena de xxx s la

qual pena siela & mytat dela omnia
 Jelaltia mytat de amfador e de aquel
 quis clamara quel bohen gitar de
 la malada orona esilaltre negra
 ra qui a el may noli fen contrast
 en la dita malhada orona epuar
 nos pora que aquel que pmer
 hi cera o age alexar a son sagra
 met dient que fare sagramet
 que ayi es ol ne fara

De coltines

En lo danyu dit any ordenad al
 capitol de les coltines que tota p
 fona que fara coltina en la terra
 dels erbatges que tots anys les
 dites coltines agen a cer fetes en
 restor o terra lamada ental mane
 ra Si ali on fera feta coltina hi
 any laltre any no n puyen tor
 nar en laltre any segnet sino

ali on l'aura lo fernet que en
aqueil restor se anje a fer la coltina
aqueit any e la dita coltina n'opn
que star en aqueil loch on sera fet
fino un any egue en la dita coltina
age anex mes terra labrada que no
er ma e si lo contrarij sera fet que la
coltina no age pena et ot hom la
puxe a coltina pepe ab sos nodis
meno

Dimars a xvi dies del mes dese
tembre l'any mcccxxxviii en
la vila de Vila ford Justats iuytatges
p fer los comptes dels bestians pmo
p nlla los honz en pe porquaxema
ten rime p venasal los honz en
guile a bestany e en maten

fabregat p̄vistabela los homas en gij
 lamo asals edo rera p̄ adzenta los
 homas enbertian perize noy en
 Johabertian p̄ benafigos endomjugo fan
 dos p̄ la toru den besora comat/en
 Janne saluador p̄ vilardeans comat
 endo miralles efets los dies rompies
 tots justats ordinare los capitolis se
 gueno

De trame arbo

p̄meramet ordenare e millorare rom
 Ma rrasgna de arbo no pagas res
 gnetota rrasgna de arbo de bestia
 afitina part iij dineros e de bestia
 mular ^{disfere} ^{carrega} ^{en} bestia mular e
 ex bestia afitina iij s̄

¶ nadiuinet detrame fusta

Itō ordenare los dits nyfatzers que
tota egualsenol fusta que espiada
tinera en ara gla age comprada o
apillada de qual senol que parç
lo gueta eraua lo dret que deu
pagar axi com si fos obrada en la
tinera

Dimars ayd de desembre any m
ccc en benaral justats en lo loch
de benaral nyfatzers de tots los lochs
de la tinera de nla p fex los comptes
dels erbatges e fore p nla en faume
giver nots endo porgnar de teyo de
benaral en maten fabregat e en fan
me unyes p bistaneta endo ra falo
nots en foba prats p adzeneta en
berenguer pigner e bercho ferrex
p benafijos en manar fandos per

la torre enpe miralles p'vilar de cano
en saume melir etors justats ferento
capitol Seguent

Ordenare los dits nysatzers q' nequa
p'fona q' nosie veyma e abitant en
qualsenols lach dela tinea nosengoo
podax ny fer p'ax p'altre foralos
fems q' sien ronts ny malades d'insti
tina dels erbatges sots pena de p'p'p'
vegada qui lo contrari sera fer eltra
ladita pena pach la finena de femo
que sen anra portar p'tidra la dita
pena loter ala ronna e les dues
p'us del anisador o bedales egue
tot beyi e bedalex de la dita ronna
o p'uxa anisar eguey p'uxa e ierfeta
Inquisiño contra aquels que sera
sospita dins un mes apres tal dan
otra defems sera atrobat egual

senol y s'ona dela tinera q' p'sent se
plegara q' l' senol. fems dels dies ma
lades eones lo sen p'uxa portar
esi negr sen portara fems seplegat
p'algun dela omnia dels dites rones
emalades pach de pena x/p' ela
finena del fem que sen portara
egrey p'uxa erer feta Inquisicio
segons desus esdit esi dins un mes
apres lo ama seplegat lo q'nil ama
seplegat enol sen ama portat q'
dagu' anar tot beyr dela tinera
lo fem y p'uxa portar seusp'ena
a l' gma.

L'ij de setembre any ay catalij fore Justato
 en lo loch de adzeneta p arlarx los rōps
 dels manijers dels bestians de tota la
 tinera ayi com es acostumat. e foren
 p nula lo fenyex en janne giner
 noty e enguilamo porax p benarab
 lo disret en bñ mon rax noty e
 arnan fabre gat p distaneta lo disret
 en joba just noty enguilamo comra
 p adzeneta lo disret en bñat perit
 noty en bereguer pigner p latore
 denbefora en janne vilanama
 en p emint jurat ex lo be romm
 de tota la tinera volguē e ordenare
 que ca sñ bezi sela tinera p nua
 colix bestians a erbatge o beinat lo
 ayñ hany o ados o altes temps que
 bels vendra no puydiant lo dicts a delmes
 lendes si dms la tinera ne pua
 de les delmes Justes lo pta mēra
 ead ayi dinte la terra dels erbat
 ges o dela denesa dms joba temeno

It mes ordenare enolguere com los
de mla e benaral ^{diu bistanela} no ajen trobat la
quantitat q aujen bestret en la gnestio
de la deuesa de benafijos e an de liberat
gues entengne en les lendes ben ^{ports} d'ors
e com los bestiarz sien ^{ports} posats e que nols
nullen tanegar e que de les lendes
nols sobre res auolent que nos sep
penque en los abenradors sino dos
banis en la font de la riba e an fins q
los lochs sien contenguts e fin fira
que nolo sera pced en compte

Die lune xxij mensis madi anno
 mccc en la demla fore a justats m
 fatgers en la vila demla p mla los
 honrats mgnel porgnax bernat que
 ran jurat p benatal lo honorable en
 pere rata la jurat elo discret en gij
 lem rabestany not ep adzeneta en
 gania palano ep bistancla en pere
 ra bades p que tots los tres cortis
 es mla benatal adzeneta dignee
 q les buncifitats totes tres en con
 vris q la capitul pmer de sob dit
 fia romput edetot vnele elos m
 fatgers de bistancla dij que noy
 consentia

A 7 dies del mes de setembre any
ay aul enate en lo Duch de benatal
fore a justats parlarar los roptes de ls
manifets de ls besties de tota la tuncia
segons es acostumat e fore xi pmla
en jamne qud noff e en benate mo
lar noff jurat ep benatal en ma
ten sabregat e en bartomen nom
de den ep vistabella en francesia
mon en joda prats ep adzeneta lo
Disret ben bernat perit een bernat
moles ep benafigos en apparibals
ep latore en jamne salvador ep bi
lar de rans endd mutarel e lo ber
mu de tota la tuncia volguen e ordena
ren que fonsy recordat que tal a
pitol fet del fory fet a xiiij de setebre
anyo anaty domini ay ccviiij **O** fia
a justat aldit apitol a la pena
xxx e la finena

88
Je mes volentier eordenare que de an a an
no sia loch de tota latineria que fare ses
peses en las cosas rommes dels erbatges
e si les hi fa Ofie tengut quant les
portara als comptes jurar que aglles
ha fetes

adieu dies del mes de setembre any quat
rany en lo loch de adzeneta foren jurats
en lo dit loch de adzeneta misfazers de
guisn. loch de la tinera deula p au
fa dels comptes dels erbatges p mla
lo disret en jamme giner noye en bnt
lo pello jurat p benatal gulem rages
tany no en jamme luyes p vistanela
lo disret en go rasals i noty domjugo
alua e ansony aliaga p adzeneta
lo bonato en joha bertia p adze
neta e joha peris lomat en bernat
vidal e domjugo barbera noty per
benafigos andreu fandos jurat p la
torre de nbesora jamme vilamanya

P Vilax de rans Janne melia fill de n'jat
 me etot a justas p ransa de algimo
 frans ques fan en la terra de les fustes
 de la dita tinera sens pagar lo dret del
 erbatge de aglles stableire e ordenar
 que qual senol xpi de la dita tinera
 rom fora la dita tinera que traura o
 fara trarre o vendra fusta a alguna que
 su p trarre de la dita tinera sia tengut
 manifestar la dita fusta ab l'ender lo
 erbatgador que mes hi ha sera ano
 astta tigne de la tinera pagar lo dret
 del erbatge o dret segons es orde
 nat so es p ranga de bestia mu
 lar i ofinal dos di ranga de bestia
 a fina i di o erbatgar p a tot lany
 so es una bestia mular o ofinal
 m'p bestia a fina q' bi es lo r'araj
 de les vites no sera pague lo dit dret
 en doble en temps a totes les mencions
 entrara p'xe e er fet a hiquisio r'aria

Los qui feia sospita davant los
Jurats del lloch hon feia a justicia de L.
dit l'ender e erbatgador e fer los fer sagramet
si ania treta de la dita fusta seno
manifestar e par lo dit dret

Lo fendum ^{sanct} de simon e judes foren a
n la los misatges de la tinenta ep
la capitol dels beving de erba foren
romordats benaal Vista bella adzeneta
Ofes figures a pi com se estane que
rafin lloch en son terme poguesaro

Item los beving o erbatgais de una
a la tinenta patmar en gl' senles
loch de la tinenta ep atara a lbara
del lloch on atnara que a que lo
a talo no pag peatge e si albara
no portara que pague a pi rom
a n a lo tinnat

Dins quant tēps les a lonjes sien
exemptades guilo guordia no sia
pastor

A xij dies del mes de setembre any mccc
lviij en lo loch de bistabela foren ajustats
en lo dit loch de bistabela misfargers de
raim loch dela tineria de mla praho
dels comptes dels erbatges p mla lon
viat en miguel porgnax jurat en
bernat moulat noy p benatal enfor
nan sabregat enpe ratala menor
jurat p bistabela lodisret en guila
mo rasals noy jota prats e autonj
matutano e lo disret en joban just
noy e enpe rabades jurat ex adse
neta lo disret enbernat perit noy
en jamme sala jurat ex bena
figos guile mouro jurat ex la
tore de nbesora en jamme mualles
jurat ex bilar de canes en miguel
mualles ex causa de algunes

Bedales que peryorara a gl' fenol y fona
 o p' fones o bestians axi en les denefes
 om en la terra del erbatge que dins
 y dies apres segues age han exentat
 tot son diet deo q's p' vendia at e finon
 fara que pasat los deu dies no puxen
 exentat res de son diet e que non pu
 yd peryorar los dits bedalers en les
 denefes los bestians si ja la maior part
 del bestiar notrobara dins la dene
 fa e lo dit gordia nosie pastor de ll
 y daltij

I fouch en adit en cula G axi om / p'
 dies del exentat los gordians que fie
 vint jors etot laltre ceste en fa forra
 e balox

De hinc...

Quinze dies de setē bre any mil catly
en lo loch de adz eneta fore a justato
nysatgers de a sm loch de la tinea de
mla p razo dels ruytes dels erbages
p mla lomat en Janne margues
Jurat elo disret enbernat mon clat noff
ep benatal en maten fabregat en
catalla nysatgers ep vistrabela en Joha
prats Jurat elo disret en pe font noff
ep adzeneta lo disret enbernat piij
ep en bertomen marti gnarria fal
quo p benafigos en pe manto Jurat
ep la torre sen besora en Joha vila
manya ^{Jurat} ep viladerano en Janne
melia ep forom la rapitol en lo
romn que negn no gas fer betij
fino ab anyo volguere e abore pbe
foes p lob de mla ebenatal ep ad/
zeneta e benafigos a la torre sen
besora e vilax deranes que api

Jhs

Com diu lo capitol anit any anyo
que ara asm loch pna fez bozino
ados anyo a bdetob equal fenol
bestiar que vulle metre empo
agnelberi fia tenent donax fez
mana depagar lo herbatge pexa
epromissia e de la pexa erbatge
del me sm tendra a oneguda des
dits jurats entrasam loch tota la
fermanua dedonar empo los de
vistabela feren p testario que sin
alordara asm pendren fer gnesm
Jents de lenax lo dimas ja p de se
tembre any mil quatre sent sin
quanta e hn bien a justats misat
ges en la vila de nla des p mlla
en pere Vidal en jamne maagne
p benasal en maten sabiecat en
jamne unzes p vistancla endo
saera maior en pe feriz noy p
adzeneta en anthoj salnador he

En lo rent felades p benafigos en felip
Gualbo Incat en Janne salnador
p vilax de rano en Janne melia
on cordau tota en bua conodia p ra
rifiar lo capitol d'amm dit loqt
font fet en adzeneta lany milan
ly eordenau que negu loch dela
dita tinera nopuga ardir negu
vezi fino es que pach pextabe
erbatge entreguier detot los bes
tiars api grosos om mientu que
hura efegons ab faganue a rompre
al lender m manifestara epa
gara delme epuyfia pexta eer
batge feub negu fian e los locho
ho los que contrafara que arga
en pena en pena si efegons en
lorapitol autir dels vezins loqt
es sota s'pandir e de donq del meo
de mag any q'atp'p' la qual
nopuga anyar negu fin o lo

72
Sindis de mla anolontat de la
mna lo dels demò egue negu
no puxa arolix fino enson terme

Dimars a xiiij de setembre any a cathomj
en lo lloch de adzeneta foren a justat
misatgero de rasim lloch de la tmea
p raso dels comptes dels erbateges p
m la en salvador do jurat e lo
disret en bernat monclat no p
benatal nom de deu jurat e lo dis
ret en jamme carbonel p bista bela
eupe em felades e lo disret en
johà just not p adzeneta los
en johà guarria falguo e jamme
marti jurat e lo disret en do berbera
not autonj anthonj salvador ep
benafigos do fandos jurat p latorre
jamme miralles jurat p bilarde
ans non abengim nengue
font conordat p los ditb misatgero

que rasn en son terme pnye er
batgar e ardir bestiaris er batgar
a son plaex saluam lo dret ala ronna
del erbatge e ar p agnel teps o teps
que a la ronna ptama 7 0 8

Dimars a xvi de setembre any as cu
lxvi fore a justats en lo locy de bona
sobre los comptes dels erbatges misat
gers dela ronna pmo p nla en
miquel porgnar p benaral losis
ret enfamie ar bonell noy bernat
nom seden ompatadas p bistabella
lomat enfance a liaga guilamo
romira p adzeneta lodisret en
afenri rimet noy garfia falguo
p benafigos guilem mantó p la
torre maten p arnull etots duor
dans p vtil exfir ebe dela ronna
aguerd enbe qui guisn beripn
que pendre amiges eany guany

amaga lana e anys orderb e anys q nany
 totb equalserol bestiar e aop vn any
 e api entes Des fenelles que parij
 ran dinto loch oterme on fernan
 quen sien tenentb pagar delme ex
 missia entegamet er los altres
 capitols romanquere en sa forma e
 valor empo api entes dels porchs
 que de an amat los pendra pa
 gnant pexta e erbatge del any q
 fera e stara p tot lany Item api
 matez foren acordats p los dits hono
 rissatgers que qualfenol loch
 puxa metre erbatgador e plegar
 la lenda entara que notingua
 bestiar lo qual erbatgador olen
 der nopuxa apactar nenqu furo
 Juxta la taula qha tengut fer
 sagamet qbe si ama qsi leipe
 loch que aquel fare sagamet

p lo semblant eard faren los cortos
de metie erbatgador sen pena al
gna

**De la p̄e de les besties goses
del h̄m̄ loch en la d̄n̄sa del alt̄**

Dmas any de setembre del any
de la nat̄ de n̄re senyor mil ccc lxxij
en lo loch de vistabella foren fets
de tota la t̄n̄ra de n̄la p̄ fer efermar
los comptes dels erbatges efer borden
ren de guapitols co es a saber p̄ m̄
la los honrats en n̄ra per qū
menor e jurat e en nyquel por
quar sindic p̄ benat. los honrab
les en janne arbonell noy e ju
rat e en janne bures p̄ vistabella
ante any maritano e b̄nat de la
foya p̄ adzeneta los honorables
en janne falgu e b̄nat a ḡm̄. p̄
benafigos en andren fandos jurat
p̄ latore en janne falvador e foto
los comptes dels bestiaris p̄ p̄fit e

Utilitat de tota la tineria e p p f i r
util de la comuna a gueren en be
toto conuot totam a la p i t o r de les de
neses que din

Ite tota bestia giosa q' a seguit
emillorant en la pena d'ulo d'ira
pitob q' tenguda q' tota e gna ab q'
fien de quate en sus que entara en la
denesa del un term en laltre que
cometa de pena p' egoa dos dines
de dia equate dines denit ep
semblant en la materia pena
fien conteses nulats potros epo
tranques la qual pena fia p'ida
en la forma segrent e la terra
pt de la pena fia del conu de la
tineria e lo ter del loch hon fera
feta la penyora e lo ter del guardia
enegm loch no p'upa fer gratia
del dict de la comuna e fin fa
can q' tal loch p'ay tant quat
mra fer de gna a la comuna
etant quant tota a les quate egues
de sus mencionades que cometen

la pena en lo capitol fet en l'any
ay cc p p p i

Dimars aym de setembre any mil
cc lxxvii en lo lloch de adzeneta tenjunt
los comptes a quen enbe no es los
misfatzers de mla e los debenatal e de
vistabella e de adzeneta ¶ lo capitol
de la pena de les

l'any lxxvii que aq
vaga fara esia malle e que lo
capitol antig que a se pena ay per
cabera de dia conjt un diner p cab
ra que a quel sia senyal

**De la pena dels que trahen falsa l'ens
manifestar**

¶ mes ordenare los sobre dits mis
fatzers ¶ qual senol p sona qui
justa traura de la dita tinera o no
manifestara que no sia apartat ab
lo erbatger de qual senol lloch de la
tinera que sia en dregut en pna
de mlt ¶ partis lo ter al causador

e los dos terros a la omnia e si maior pena
se trobara per antiguitat en capitol en
aquella li agen p redurda en lo pic
sent capitol eternada als dies vq p hys
vt supra esobre ad volem sia feta en
questa p dies er bat gadors ogordians
dela omnia

It mes establiren e ordenaren eteren
lo sent capitol e los dies misatgers lo dit
any delus feun en ad zeneta es
p mila bernat porquax jurat enyqts
porquax per benasal los los honrats
edictres en Janne carbonell noty
e en Janne viyes ep bistabella loirat
enfianres qhiaga e enbertomen sancho
jurat p ad zeneta en Johan bernat e
anthony Joha e bolgueren e agueren
en be que quallend loch dela dita
tinera anlara en pasat sapart ordy
li p vendra fets los omnes dels e bat
gers dela dita omnia als mil emms
pens fons dela dita omnia reneret

52
Enyorria que los Jurats que seculia
sa Justancia del erbatgador puya reguere
clad de q. ual contra quallesvol loch
p pagre a la somada que els apoua a ulla als
dits Jurats ab / arabanit egue age resaloz
no que au lome que apotam / ara fia a
pen ara arabal aque parh fors los mesior
dans esapnateos. El feys esalladous
lo loch que rempara apaxax al qual
qat la exemo letara
omais apn de
setembre any a3 et hy p lo honorable
nyfateos p nla en Janne marquis
esances qid p benaral en Janne bint
ebertonien sedm p vista bota en pe
labourt nott cen do segura p adzere
ta lo disret na feni olmet nott ee
pere sela Jurat traniesos p fer opres
dele erbatges concordamet fere lo capi
tol infra segueni p emytar a lens
In conueniens

De Comarar lo libre del
erbatge

Se que los furs que ara son o p temps
sera de qual se vol loch de la tineria no
pueue romanar libre ne en de verbatge
ni de collata de aquell ni lo libre de la ten
da ane en home que sia lo ^{re} del senyor. Coma
ni batle ni en ara ^{de} com de la casa del dit
senyor ^{com} sea establitz sots pena de ^{pp}
tota yora equant q' ^{se} fera p lo loch
e furs que el armanada pagades egue
tot ^{com} opura amfar e sia yuda la
dita ^{pena} lo terç al amfador e los dueyts
ala comuna

De donar llicencia de peyor que
en son terme

Dimars a xij de setembre any q' ^{era} l' ^{any}
eubencat tots los misatges de la
comuna contadors que ne en loch
de la tineria no pua donar llicencia
que n' no d' ^{de} peyor dins son
terme de quiscun dins sis jornos anant
e si lo contrari ^{se} fera fet los furs que
tal llicencia abia sonada pague lo

lo dret del erbateg, el a ronna ves bestiar
et tot lo que donara da l'iont a la vint
sitat empo fier batgador aquel opuga
Junta forma dels capitols e si fera tal
hironia guinenta fera saluada eno fera
eno fera patada puo d' metre als comptes
guinenta tot lo que trobara anca di
frandat los tres costz Contans

Capitol gueneu pura erbatar
porchz

En lo lorch de bista bella ajustats
tadors p fer los comptes dels erbategs
dels bestiarz p fer p a la reuerent Seno
ria p mla lo onorable en autouj bi
dal e lo disret en jamie p omell notz
ex benaual los onorables euberto man fe
gna font en adzeneta Junat ex bista
bella en guile a font e en lo reus alia
ca p adzeneta lo hono enpe fa la
Junat e lo bis fanyo p benafigos Jota
domenent p la torre miquel Jula
p bilaz de rancs en Jota seguer

125
p lo be omni arone gubs visto los grans
ques fan son fetis e porien en aollir porcho
e erbatge en los raras qualb eterme de
la dita tmea eromn de nra lord p lo
gran don ques fa als bejins e abita
dors en los lorch de la dita tmea or
denard e establir que nopna ne
fyn lorch de la tmea erbatgar ni
aollir a erbatge p. ne en tpo porcho
en lo terme ni raras qual de nra quis
m lorch foto pena de .c. q. q. e. r. s. fe
gous en lo capitol de fran eutara pna
fals nodriuers e porcho e rex saltedat
epny volent enyo glo dit capitol bol
guerd e nre p tant tps om al omni
etmea fera ben vista

Dimans quis romptane p m^o dies
del mes de setembre en lany de la nat^e
de nre senyor a dca lxxij^o foren
mifatgers de tota la tmea de nra en
lo lorch de adzeneta p fer los rptes
dels erbatges als quals romptes foren
los onorables en janne pomzuls not^e
e en frances poiquar mifatgers de la

Et lo restant en dits capitolo contengut
reste en la forma e de la

Dinars a xij dies del mes de setembre
any q̄ ccc lxxvi en lo lloch de benaral
fora

Capitol q̄ ajust si algun hi fallira

Dinars a xij dies del mes de setembre any
q̄ ccc lxxvi en benaral fora misatges
p̄ ma ^{comrat} Louzanat on fraires vidal en
Janne portat nos los onrats nantoni
fabregat nos e enbertomen segura p̄
vistabela losifrat en m̄qt feriz nos
epe sancho jurat ep̄ adzeneta losif
rat en joha bertan nos ep̄ la torre en
Janne saluador menor jurat p̄ be
nafes felix galbo p̄ vilaz de rancos
miquel miralles efero los dits muptes
p̄ p̄fit dela ronna e recordare lo q̄ fua
seguent

Imerames que tota hora equant y los
Jurats de mla p i motin o a justant de qual
senoh requere alguns y lones y p nada
ep. les vnyner sitat o dela dita tncencia sera
quocac a just. O la vnyner sitat omysat gers
O ab temps sera a justada noy sera que
aytal. In obedient los salari dels mfsat
gers que amats sera al a just caso quism
zi age a estar en bra de mig hora enulla
fia tenguda anysar quism loch ab ome p
esilo gtrari sera fet mla pague les mte
fionis queis mfsatgers que era en mla
p. no anysar lo loch quey fallira de mte
pagar egue sopn pen retenir dela paga
dels erbatges que que quism amade
pagar dela expensio del loch quey
fallira o a justat sea ab ome p ad spe
ses de quism loch ab salari de rent los
Jurats de mla substancia de is mfsatgers
quey si als age a esperar sens dies eo
res om de rendre edres de son fet es
a justant ensemb ab totes les mte fionis
O si fura p dita rao egue lo requere de
qual senoh a just fia tengut notificar
als Jurats de mla loy q bote fia a justat
si tal cosa nosora no de quida erex no
justada ean este a mte penta de is quey sera

Capitol. Que gms sñ misatger oge
amanij festa. a bsagromet

Die martis p^o mensis septembris ano
anay domy ay h^o cu h^o p^o h^oms labila
demca foren misatgero los segueno
p^omo los yomas en iniquel. felades eba
lenti q^o menor pbenatal. los disret lo
disret en jamne carbonel. not^o en
bantoy sabregat lo disret endo domerit
not^o e en bertomen onelt. ep. ad zene
ta lo disret en jamne. Joda not^o e en
iniquel agut pastor. e en bemat mo
les ep. la torre en Joda mirales ep.
benafigos en jamne. bertia jurat ep. la
lar de canes en iniquel mirato. Jurat
concordat en lo dit ajust.

Et h^ois los graus sang e abusos que
fay en en les londes pasatges e en ora
en lo manifest. dels bestiaro p. lo be
romm fñit deliberat q^o de assi anant
los misatgero de quita loch dela dita
tinea e hientengus e agen amanij
festa. ab sagromet tot^o sos bestiaro e de
son terme a pi veym^o om erbatgans
e londes pasatges e peatges ralong^o
falsos a pi be om los libros del manij
festa dels bestiaro equi contra fara.

que sia ena pena de cent
q posada en lo capitol de frag es tot hom
ne pusa erex amfador e los jurats del
loch on se tindra los omptos o agen
esien tenguts amfar la dita pena
esmo ho fora q los dits jurats sien en
dreguts en la dita pena p tida
segons en lo dit capitol se frag es
contenguda

Dimarts aden dies del mes se ferebu
any dela naty de nre senyor a l'any
p p p m fore mfargero q fer los dtes
dels erbatges fimo p mla lo onrat en
josa pagna e balenti qm menor
ex benatal. Louzat en bertomen satalu
ya e en antonj fabregat ex vistabela
louzat en bertome aliaga unguel san
cho ex adzeneta Los donrats en lux o
sancho esota agut p la torre berto
men miralles p benafigos en felip
galbo jammie miralles los quals encor
dad que neqma que tallara mismo
ramu firaue lerra detot los terrmenos

De la dita tinea que cometa pua
de l'p q es los gordinis de asu ter
me los puga peny orax e ane ne fon
terq e lo restant de la omnia ad fia
entes en los omens e los omens que
tramia la terna de la dita tinea

En lo loch de benatal aguyze
dies dol mes de setembre any de la
naty de nre senyor ay ccc e sena
deruyt fore ajustats unsatgers p
sex los comptes de l'erbatges los m
satgers segueno pmo p la vila de nla
los onrats en antonij porquax maris
dedes emiquels sacca p bonatal
bernis e lorent catalunya e los onrats en
alox vadab e antonij binned p vista
bella en loiens aliaga nott jurat p
padheneta joa andes e bertouen paio
p la torre en sora muralles jurat de la
torre den besora ajustats p sex los
comptes de l'erbatges fore comordats
p be e profit de lo lochs no puga

portar aueña psona franç de ma
raderis que vendra dius la dita
tinea no pufa a portar lo loch
O lo gran tra que cometa pena
de p p q los qualos sien la mitat p
al conu de la dita tinea et al
tra mitat al amfador equetat
vezi ne sia a fusado

Concecion

Deles maldades

Compy des delmes de serembres any a d
 de e de p los honrras missages y asus
 taro en la vilade beno cal p fer los comp
 tes dela romma p be. de la republica
 clenar entres papos no se enge algu
 Incomençe p no edenare que gndia algu
 pape y honrrados o tres nist sera foio
 de la mollada no pugna alegrarse
 de meny al gozo de ser e si aguellos
 fal meny al omiades par baldias ser m
 pouta de alegrarse de dit meny al pas
 fades les q tres dos o tres nist cometa
 penades de n pous lo tero de an fado
 eles de ser no de la romma y en no
 an
 tras
 apaguee qny fela en
 mollada no obtois lo
 qny meny e ser en de del p mar de
 aguelo termets son se ser y a ya
 bairador q d plore fiat en qn ex
 ntar ladro pena qny falcedero
 qno an fado qny de n qny se meny
 bono

De la pena de los animales grossos

82

A los honores en Ant. porar mayor de diez e pad. a pecc
de la villa de Culla in gracia salvador nos y en
span foras missatgers per benaual y en miguel d'uz
y en span moemir missatgers d'uz ita bella span plus
dot nos y en miguel Barbera per atzanela en pere
romia y vinent romiras benafigos y en pere mialles
de la Torre de n'ofona y en pere Gie masor por
lase canes. Totb unanimes y concordes a fusatb
eula sala de la qm' vila de Culla stablind y ordenate
de los animal gros foras de la finca q' sea trobada
pexery paturar seula dia tmenade Culla y
en qual qual terme de aylla p' que loco de dia
de cap. y demit d'p. q'nd en fmo de p. de
de la villa sia tengun y de ma. ex. de pena
de dia l' d'p. edent creb. q'ardna situ
penator supra roce p' de animalle que poncu
canega.

Die Juty. xvi. mensis Septembris et anno MDCX.
 en la villa de Atzancota ^{villa} justas tres los missat
 ger de la conuina ^{coel} de baposte vidaly foa.
 castell per benaral Gracia Salvador noy yamp.
 moliner, per vitybella Antoni Romia noy yamp.
 Miquel Santy, Per Atzancota Joan fonda y dal
 nador fons, per beneytes d'ant Romia, per la
 fare Andreu Miralles, per milardelanes.
 pere miralles, Amadrien alayxinol que
 para de smogar les carra fues y roves
 per los abusos que los pastos fan al tempo
 quey ha fuy en las d'ualdes, o en unqu
 de mano pax smolar m'allar m'agua
 ca vasa m'ona del primer dia de fe
 tembre fms aldaerida set mes de may
 sob pena de venty fms, q'antidos coe fms
 ter al amador, los dos teros al am
 na, q'ant fms de la dita fme a nequis a
 efor noyador, seaites penes, Et epans
 any d'agen al hospital que para se abate
 de l'ores opte axi con la penes d' m'g
 que des may anant dia de fe en lo tempo
 pendit capitel de abate de l'ores men
 rionar

particio delos ramos de les rindes
debeno ser de diciembre anyms 87

Senor Ac _____ 40 p
artificia te _____ 27 p
rector Ac _____ 10 p

Almolmag señor labo
[The following text is extremely faint and largely illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page. It appears to be a list or account of items and amounts.]

84
Rubrica quem in uogge egmudor
carros que roncez fames dms luy emitt
deley mallades de latinenca

Die vero Inty. vigesimo primo mensis septem-
bris anno anat. m. d. lxxviii. Nos hono-
rabilis viri Joann. bland. not. Jurat.
de la vila de culla, per benacal bernat
moliner per bistabella fames non ferer
per adzeneta miguel barbera per behafi
per claymarin per latorre. vicent galuador
Justat. en la sala de la vila en ayntz
aron y coges de la comuna se cog
tamen tractoz per coges de la comuna
y perbe y utilitat de la vila tinencia
y etozzlos begins stablizen y ordena-
ren quinquina persona stran y
in preliua de uogge egmudor m tallor
dms los dms deley mallades de ber-
baze cogz carros que roncez llan-
tiseles fames nuy un genero
de arbes apena de. y lo es
menca y dms arbes moran o d
apocaran conuiren pena de den
fons de la egmena y que los veda
de. collector de columna de
dites viles de la tinencia o puyen
demanz axise sospita com de
vista alos perzones que vendran
sospita fames fet y sie. cigar no
pitan o no voldran sien tenguy
apgardita pena y fmena axise
per copitol com dms altres
y a lort del consell de cada una de la
dites viles de la tinencia

R. Albesanot et Scrubo

13

Rubrica de lo que se ha de fazer
La Zmenna

Die xj mensis septembris anno Quatt^o fe
domini M D LXXXV. foren congregato
en la villa de benavil, los p^{ro}moys missatjers
de cavile y lloros de la dita Zmenna, per cau
sa de lo temptes de lo r^{es}catjels, coes p^{ro}ca
en Anne p^{ro}ca jurat, e Joan Bertran per be
niam^o Joan Forcs, e Gabriel Albesanot sy.
per v^{er}stablella Anne Monferrer jurat,
e Joan Negro, per Atzanta Antoni Agis
jurat e Gaspar Navarro, per beneficios Blay
Marm, syndich, e per la Torre de benedora
Herony Salvador jurat, Per lo be rebri
litat, de lo ves nio, e habitadors de la dita
Zmenna de Culla, to bonamineo statusjro
ordenare, e sic nungun vesi, nungun
de cavile y lloros de la dita Zmenna
de Culla, puga pendre en prenga a nungun
annu guany, en guarda, e que algunes
de personas nungunes, de de fora la dita Z
nenna, e si ho fara cometen ^{ditos} p^{ro}quis La,
pena de contenguda en lo ^{ditos} capitulo en
Rubrica de la pena de lo animal y grossos

Valgueren empero que en el m. v. vegi de dita
 Zimera puga pendre vna / o dos, e que
 tantum amies, abta empero Condicio,
 que a quello / a quellos qui dices e que pen
 dran amies, no le puga a justam con
 gregar, ni fer ramat de a quellos, los quos
 ab los altres; sino que le Zimera separa
 des, o ab los animales propios de la
 de a quellos, dobla pen en lo sobredit
 pito / contenguda partidor abt supra.
 Lo qual capitol corrigidare en pna
 2 asistencia de los mag. en Automber
 tran just. e pere fores, e pere vne jurat
 de la dita vila se benarat

Rubrica que no abaten bello
 et finis al dia de sant Andreu

Drex. mensis septembris anno m. ccc. lxxv.
 In xxxy. foren on que patz en la vila
 de la los proboms, emissat gerb
 de los viles y lods de la Zimera de
 culla per Zimera prest. Primo

Los honores Joaquin Justina y en pecefer
 rando y como por juras de la pñ dila
 de Culla y en Joaforeb synditi y missat
 ger de la vila de Benaral y en baltazar
 Monferrer synditi y missatger de Cabria
 de msta bella y en Antoni abis jurat
 de la vila de atzqueta y en Blay Marim
 synditi y missatger de elob de benefijos
 y en Sebastia Morales jurat de elob
 de la Torre de benedra Perlobeson
 etat de los veynos habitadors de la dita
 Emena de Culla tobo oreammes otatu
 huo y ordenaren que ningun veyni ni
 habitador ni stranger de los vilesy elobes
 de la dita Emena de Culla puquen abatre
 ni exoregar culca ni simonyr bellotes
 fms al dia festa de saint Andreu In
 Cudme y qui al contrari fura a vintea pena
 de 200 rs p cada una vegada que attos
 bato liferan applicadors Lo tres alguardia
 o pedaler de la comunna y los dos parts al
 comu de la Emena y los juras juntamen
 ablo confes de Cabria vila de elob y que
 dona licencia a cada que de el p son e que lo
 pare vera

Rubrica dels ports q'entrara
en les redondeles de les viles y llocs
de la Finencia

D'istis dies y anys los sobredits missatgers
statubiren y ordenaren que qual fues la natura
de ports q'entrara en la redonda de les
actes viles y llocs de la dita finencia come
ten pena de quatre onces per port, fins
en summa de 20. y de 20. annuit sia
forzantat, y cometen pena de 100. axi
de dia com d'ent, y que lo guarda o veda
ler, tot temps que tobra sub ports, sia
tengut de portar los en poder del jurats
del terme q'ou se fara dita penyada,
y que dita pena sia en partida, en les cases
coes q'inter, al guarda o veda ler, lo alhe
ter, al veda ler, lo q'ou se fara dita peny
rada y lo veda ler, al veda ler de la fin
encia y en sia entes en los ports de la fi
nencia.

Rubrica q'los ports de la finencia q'ou
posard en los carrascales se senyalats
D'istis dies y anys los sobredits missatgers
y homens statubiren y ordenaren

Yungatur

que qual seu o vebi e habitador de la
 dita Finca, sia obligat de servir al
 sos ports, quant los pose en lo Carrafort
 sia obligat de portar lo senyat, als
 Jurats del terme hon posira sob ports
 qui contra fara o ne pague quin per
 ports fins en deu, e de deu annus sia
 dit famat, e que pague v. partit lo
 tero, alguardia e vedales, lo tero ala
 vila e on se fara la penyozada lo tero
 al comu de la Finca

manafara

de Samare es topono y no li fama des amen
 yefus
 samare mi moribus y un
 gatur

y un gatur comparativa ens puzi
 estilinos em comparativa dralos
 dracona Corleens

de sembrats q' son per moronys
A y del mes de setembre del any
M D C D V en la vila de los vicos
de visobello foren a justots a pagar
comptes de lo comuno y hoyr a go
avis y en virtud de justicia Luis gash
pere campos de antoni curats de
dita vila de visobello Antoni al
bert curat y joan gellida men
sotjer de culla Jaume quanqu
rat y joan bestran de berola
mensotjer per la vila de benafal
y per la vila de atzaneta joan
baptizario curat y andreu falco
mensotjer y per benafigos Anto
ni monferrer y per la torre bap
tista insa los quals conuines

conformes establiren y ordenaren
 que ates que alguns maliciosos cau
 celosamente per inquietar a alguns
 guarderos for alguns sembrats mora
 nioplos que son de molt poble vlti
 profit pergo ordenaren que ningun
 vey de tota la tinencia habitant ni
 erro tenent no gase for en la terra
 de la comuna sembrat ningun que
 no sia sembradura de Bna. Carcella
 y que si foran que sic conegut per
 prohoms nomenats per los curats
 de la vila o poble a hon estora
 dita morana y sic mes de base
 la de sembradura o lo meyns Bna
 Carcella de sembradura y que sino
 sera Bna Carcella que ningun sia
 tingut de guardar la ni puguen de
 monar ningun d'meno.

A 20 dies del mes de setembre any de
 natiuitat de nostre senor Jesu xpt. Mdc.
 a l'ubertat congregats en la sala de la pnt vila
 de Benacal pera pasrar los comptes de la co
 muna dels herbatjes com es costum y practica
 en la tinencia de la Vila de Culla. antho
 ni albert, jurat, onophre Cauer Jm dics per
 la dita vila de Culla, Joan Terrian den
 Bere jurat y miquel Joan Orreaga etiam jurat
 per Benacal, gabriel Joan Viura nouy, y Jau.
 Non Ferrer de Anthoni per Vistabella, Joan
 Bat Biers y Frances Ays per at Depeta, Gabriel
 Asuria per Benefijos. baltabar miralles per la
 Torre den Terora, y Joan Segana per Vilan
 de canes per lo bey utilitat dels vestins
 y habitadors de la dita tinencia de Culla

Tots unanimes y concordes Statuiren
y ordenaren q' nmgun vesi y Sabita
ni ni stranger de les viles y lloch de
dita tinenca puxca a batle exoregar smo
ni ni collir bellotes fins al dia de sent mar
ti m' Augue, ni fer gosats, de posar penal en
nmguna carraeca ni pendre moltes carras que
fins tant solament tots los d' una casa
s' anquen a batle una carraeca a batle
de aquella y plegada que fera ne pugue
a batle y plegar ne altra, y de sta manera
de una en una seguint dit orde y que
no puguen comencar a batle fins fins al dit dia
de st' marti exit lo sol y qui lo contrari
fara sia encorregut ipso facto en pena de
XXX q' per c'c' una vegada q' atre batle
y fera aplicadors lotere al guarda q' ve

d'altre de la comuna y les dos parts
 al comu de la dita tinença de Culla, y
 q' los Jurats ni altre oficial de ninguna
 la niloch no puga donar licencia a ninguna
 persona de fer ni exercir dites coses ab
 de l' dit dia de s^t. marti.

R^t. Joannes Hieronymus
 Vives not. et scriba

Jochs de la rondona tal. cat. en l' any 1634

Po Culla — 72.

Benacal — 243.

Vistabella — 189.

Azota — 152.

Benafjos — 25.

Torre. — 13.

Vitardecany — 10.

704

Isola del Marittimo

<i>St. matthieu</i>	—	500.
<i>Sorruera</i>	—	330.
<i>Trayocura</i>	—	450.
<i>colio.</i>	—	240.
<i>gaha.</i>	—	230.
<i>Sanit.</i>	—	270.
	—	180.
<i>Rosell.</i>	—	71.
<i>Corus.</i>	—	119.
<i>Albocacer</i>	—	140.
<i>Sabzadella</i>	—	140.
<i>tiro.</i>	—	25.
<i>Pilla</i>	—	70.
<i>Castabella</i>	—	270.
<i>Adzto.</i>	—	170.
<i>binacal</i>	—	200.
<i>Alicia</i>	—	212.
<i>Aris.</i>	—	140.
<i>Maratella</i>	—	17.
<i>Sanafior</i>	—	20.
<i>vitanone</i>	—	40.
<i>Torre San Piero</i>	—	24.
<i>Torre di S. Giovanni</i>	—	5.
		<hr/>
		3687

21
22
Dimecres gms Compiana a grunye
des del me. de setembre any d' d'
desimo en joan miralles jurat e
asignel. gilda p culla en janne
segura noz se ne boner missages
nomsos p benacor en bernor foris
noz e janne sancho entors p batabella
en assignel pais en assignel moles p
adycnera en joan seuz p kenafigas
en jerom solnador de la concordencia
en mareu foris p llae de canes stam en
benacor. p a fer los comptes de l' sech.
de forala gimenca e son concordar
sien semalades les redondes de gmscom
lluch

Engneren p be que pal dia de setem mareu
pinner binem sien en culla jnnhome
de gmscom lluch e gmscom en son xeme
pore son noz e facen jnnhome de l'
llunys de xtes les redondes e stabans o
o cose facan algunes penoria des noz p
excepcioe sino a n' de dia emy d' enu p gons
annga mem. era costumar tots lluch en la
dita concordia exceptar los de adycnera

Septimoris janne nabas amonj
fabregos ovis de benacor

Gratias magnas in extant virtuosos

Dei gratia venter tuus secundus
fuit virgo maria

origines solus iohannes

ET E E E E E E E E

Gratias agimus

S. marou sommersul

Gratias agimus in christo

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ
ΘΕΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΚΑΙ ΥΙΟΝ ΚΑΙ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΡΑ

ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΝΤΕΣ ΤΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΞΕΛΕΞΑΜΕΝΟΙΣ ΤΗΣ

... ..

